

KONCEPČNÍ ANALYTICKÁ STUDIE

Textilní výroba a oděvnictví

Libuše Burešová

KONCEPČNÍ ANALYTICKÁ STUDIE

Pro skupinu oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví

ING. LIBUŠE BUREŠOVÁ

NUV, Praha 2017

Obsah

1.	Úvod.....	4
2.	Přehled o skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví.....	4
3.	Absolventi oborů vzdělání skupiny 31 na trhu práce	7
3.1	Zaměstnanost a nezaměstnanost absolventů	7
3.2	Uplatnění absolventů v oboru.....	10
3.3	Vstup na vyšší odborné a vysoké školy.....	12
4.	Požadavky zaměstnavatelů.....	13
4.1	Kvalifikovanost v odvětví	13
4.2	Kompetence, na které by se mělo vzdělávání soustředit	14
5.	Spolupráce škol a zaměstnavatelů.....	16
5.1	Studie Flexicurita - žádoucí změny v systému vzdělávání v odvětví textil, oděv, kůže	17
5.2	Sektorová dohoda pro textilní, oděvní, kožedělný a obuvnický průmysl.....	18
5.3	Závěry z koncepční studie projektu Pospolu	20
6.	Změna zaměstnání.....	21
7.	Poptávka po pracovní síle a perspektiva uplatnění v odvětví textilní a oděvní výroby	22
8.	Ukončování studia ve skupině oborů 31	26
8.1	Ukončování studia v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M a L0	26
8.2	Ukončování studia v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H.	30
8.3	Ukončování studia v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E.	33
9.	Analýzy kurikulárních dokumentů a informací ze škol.....	34
9.1	Analýzovaná ŠVP a RVP	35
9.2	Výsledky analýzy ŠVP.....	36
9.2.1	Výsledky analýzy ŠVP pro obory kategorie dosaženého vzdělání M a L	36

9.2.2	Výsledky analýzy ŠVP pro obory kategorie dosaženého vzdělání H	39
9.2.3	Výsledky analýzy ŠVP pro obory kategorie dosaženého vzdělání E	43
9.2.4	Celkové hodnocení výsledků analýzy kurikulárních dokumentů	47
10.	SWOT analýza možných řešení a přístupů pro revizi RVP ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví.....	47
10.1	Analýza prostupnosti oborů vzdělání ve stejné kategorii vzdělání	48
10.1.1	Kategorie dosaženého vzdělání M, L0 a L5.....	48
10.1.2	Kategorie dosaženého vzdělání H	48
10.1.3	Kategorie dosaženého vzdělání E	49
10.2	Analýza prostupnosti oborů vzdělání pro různé kategorie vzdělání.....	50
10.3	SWOT analýza pro řešení možností oborů vzdělání se společným odborným základem mezi kategoriemi dosaženého vzdělání H a E	52
10.4	SWOT analýza pro řešení možností oborů vzdělání se společným odborným základem mezi kategoriemi dosaženého vzdělání L0 a H (předpoklad nově koncipovaný RVP).....	53
10.5	Dlouhodobě nevyučované obory vzdělání.....	55
10.6	Závěry provedených analýz.....	56
11.	Přehled profesních kvalifikací a úplných profesních kvalifikací v návaznosti na obory vzdělání ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví	57
12.	Návrhy na úpravy (aktualizaci a revizi) RVP	61
13.	Závěr	63
14.	Zdroje informací.....	65
15.	Seznam tabulek.....	67

1. Úvod

Analyticko-koncepční studie je zpracována jako jeden z podkladů pro připravované aktualizace a revize rámcových vzdělávacích programů (dále jen RVP) pro obory středního odborného vzdělávání pro skupinu oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví.

Cílem studie je zmapovat celkovou situaci v oborech vzdělání skupiny v širších souvislostech a shrnout informace, které umožní navrhnout aktualizaci a revizi RVP.

Textilní výroba a oděvnictví je výrobní odvětví, které patří do produkčních odvětví hospodářství naší země s dlouhodobými tradicemi, i přes řadu strukturálních a ekonomických změn v posledních 30 letech. V současné době jej lze charakterizovat jako malé odvětví. Odvětví se člení na výrobu textilií a na výrobu oděvů, přičemž obě zaměření se odlišují svými charakterem, což má vliv i na obsah a charakter oborů vzdělání.

Skupina oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví je nabízena na relativně malém počtu škol.

2. Přehled o skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví

Seznam oborů vzdělání ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví dle nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů:

Kód a název oboru vzdělání	Kód a název oboru vzdělání
31-41-M/01 Textilnictví	31-57-H/01 Výrobce textilií
31-43-M/01 Oděvnictví	31-58-H/01 Krejčí
31-43-L/01 Oděvní technik	31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy
31-41-L/51 Textilnictví	31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba
31-43-L/51 Oděvnictví	31-59-E/01 Šití oděvů
	31-59-E/02 Šití prádla

Tabulka 1: Základní přehled oborů vzdělání ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví

Obory vzdělání	Školní rok 2016/2017			Školní rok 2006/2007		
	Celkem žáci	Nově přijatí žáci	Absolventi	Celkem žáci	Nově přijatí žáci	Absolventi
31-41-M/01 Textilnictví	69	20	12	518	112	111
31-43-M/01 Oděvnictví	296	81	38	1831	410	478
31-43-L/01 Oděvní technik	11	0	0	771	225	192
31-41-L/51 Textilnictví	0	0	0	0	0	0
31-43-L/51 Oděvnictví	0	0	0	130	22	149
31-57-H/01 Výrobce textilií	43	11	0	51	31	9
31-58-H/01 Krejčí	104	35	27	1806	508	767
31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy	0	0	0	8	0	0
31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba	67	27	16	33	26	19
31-59-E/01 Šití oděvů	103	21	17	560	206	167
31-59-E/02 Šití prádla	14	9	9	69	44	47
Celkem	707	204	119	5777	1584	1939

Tabulka 2: Počty žáků a počty absolventů v oborech vzdělání ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví ve školních letech 2016/2017 a 2006/2007

Pro zdokumentování vývoje počtu žáků a absolventů ve skupině oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví v posledních 10 letech jsou uváděny statistické údaje ze školních roků 2016/2017 a 2006/2007.

Počty žáků jsou uváděny podle současných oborů vzdělání (viz NV č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání), počty žáků z roku 2007 jsou uváděny jako součty žáků v oborech vzdělání, které odpovídají současným oborům vzdělání dle nařízení vlády.

Jsou uváděny pouze údaje o žácích a absolventech z denního studia; údaje z jiných forem studia, zejména z posledních let nejsou podstatné, protože se v nich připravuje velmi malý počet žáků, nebo se žáci nepřipravují vůbec.

Z uvedených údajů vyplývá, že počet žáků připravujících se v oborech vzdělání ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví ve srovnání roků 2007 a 2017 se snížil přibližně osmkrát.

Kategorie oborů vzdělání	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
M	127	0,3	120	0,3	115	0,3	114	0,3	82	0,2	101	0,2
L0	10	0,1	0	0,0	7	0,1	5	0,1	0	0,0	0	0,0
E + H	127	0,4	123	0,4	105	0,3	138	0,4	141	0,5	103	0,4
Celkem	264	0,3	243	0,3	227	0,3	257	0,3	223	0,3	204	0,3

Tabulka 3: Počty žáků přijatých do 1. ročníků ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví v letech 2011 až 2016

Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví v letech 2011 až 2016 jsou uváděny k 15. říjnu příslušného roku.

V tabulce nejsou uváděny nástavbové obory vzdělání (31-41-L/51 Textilnictví a 31-43-L/51 Oděvnictví), a obor VOŠ (skupina 31, kategorie vzdělání N), protože v posledních šesti letech se v těchto oborech vzdělání žáci nepřipravovali.

Ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví v rozmezí let 2011/2012 až 2016/2017, tedy v posledních šesti letech nedochází celkově k zásadním změnám v počtu přijímaných žáků do 1. ročníků.

Podíl žáků nově přijatých do textilních a oděvních oborů vzdělání je v celém sledovaném období, tedy ve všech školních letech, 0,3 % ze všech žáků základních škol přijatých do středního odborného vzdělávání.

Přitom vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání je v různých skupinách oborů vzdělání (celkem 28 skupin) odlišný. V absolutních počtech došlo mezi školními roky 2011/2012 až 2016/2017 celkově k poklesu nově přijatých ze základních škol do odborného vzdělávání o 7,6 tisíce žáků (z 83 713 na 76 122 žáků). Od roku 2005 do současnosti došlo ke snížení počtu nově přijatých o 37 tisíc žáků. Údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků do 1. ročníků zahrnují i žáky neveřejných škol (soukromých a církevních) a žáky se zdravotním postižením.

3. Absolventi oborů vzdělání skupiny 31 na trhu práce

Skladba českých absolventů středoškolských oborů odborného vzdělávání vychází z dlouhodobé tradice, umožňuje však poměrně dobrý start na trh práce, s velkou šancí na získání uplatnění v oboru a možností okamžitě se zapojit do chodu firmy.

Všeobecné vzdělání je součástí odborné přípravy a reformní snahy směřují k přípravě absolventů se širšími profily, vybavených i měkkými dovednostmi, v souladu s potřebami měnící se ekonomiky a celoevropskými trendy.

Počet mladých pracujících (do 40 let) se v České republice od devadesátých let minulého století snižuje a současně se projevuje přeliv mladých pracovníků ve prospěch stěžejních odvětví. **Výrazně se však snížil počet mladších pracovníků v dříve silných odvětvích textilního a oděvního průmyslu.** Roste zájem o čerstvé absolventy a znovu (obdobně jako v období před ekonomickou krizí) narůstá ochota podniků zapojit se do vzdělávání a přípravy především budoucích „učňů“.

V České republice pracuje v průmyslu třetina mladých lidí, v průměru za EU 17 % mladých lidí.

V České republice je situace na trhu práce z pohledu nedostatku pracovních sil v členských státech EU nejzávažnější. Tři procenta pracovních míst jsou neobsazená a zaměstnavatelé marně hledají pracovníky s odpovídající kvalifikací, kteří by byli ochotni za nabízených podmínek a v příslušné lokalitě nastoupit do zaměstnání.

V kontextu volných pracovních míst je zajímavé podívat se na míru nezaměstnanosti. Státy s nejvyššími podíly volných pracovních míst zároveň vykazují velmi nízkou celkovou míru nezaměstnanosti 15-64letých; mezi ně patří i Česká republika.

Postavení mladých na trhu práce v České republice bylo v roce 2016 velice dobré. Míra nezaměstnanosti byla natolik nízká, že trh práce musel dát šanci i mladým bez výrazných pracovních zkušeností. Podíl volných míst je i přesto nejvyšší v EU, což nahrává budoucím absolventům škol.

3.1 Zaměstnanost a nezaměstnanost absolventů

Jak již bylo uvedeno, skupina oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví zahrnuje obory vzdělání zaměřené na uplatnění absolventů v průmyslové výrobě, ale i ve službách (obory krejčí a oděvnictví).

Pro představu, jakou míru nezaměstnanosti vykazují absolventi analyzovaných oborů vzdělání ve skupině oborů vzdělání 31, jsou uvedeny údaje v tabulkách podle jednotlivých kategorií

oborů vzdělání a jsou porovnávány údaje z let 2015 a 2016. Je sledován počet absolventů v dané kategorii odborného vzdělávání celkem, dále absolventů za celou skupinu oborů vzdělání 31 v dané kategorii a podle jednotlivých oborů vzdělávání ve skupině 31.

Míra nezaměstnanosti absolventů vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů vzdělání nebo oboru vzdělání zůstane bez zaměstnání.

	Duben 2015			Duben 2016		
	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	Míra nezaměst. absolventů	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	Míra nezaměst. absolventů
Obory kategorie M celkem	32 748	3 159	9,6 %	29 891	2 254	7,5 %
Obory kategorie M skupiny 31	71	15	21,1 %	59	4	6,8 %
31-41-M/01 Textilnictví	33	8	24,2 %	19	1	5,3 %
31-43-M/01 Oděvnictví	38	7	18,4 %	40	3	7,5 %

Tabulka 4: Nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M

	Duben 2015			Duben 2016		
	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	Míra nezaměst. absolventů	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	Míra nezaměst. absolventů
Obory kategorie L0 celkem	4 207	557	13,2 %	3 722	394	10,6 %
Obory kategorie L0 skupiny 31	6	1	16,7 %	5	1	20,0 %
31-43-L/01 Oděvní technik	6	1	16,7 %	5	1	20,0 %

Tabulka 5: Nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání L0

	Duben 2015			Duben 2016		
	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	Míra nezaměst. absolventů	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	Míra nezaměst. absolventů
Obory kategorie H celkem	21 062	2 645	12,6 %	20 261	1 835	9,1 %
Obory kategorie H skupiny 31	23	4	17,4 %	29	3	10,3 %

31-57-H/01 Výrobce textilií	0	0	0	4	0	0,0 %
31-58-H/01 Krejčí	23	4	17,4 %	25	3	12,0 %

Tabulka 6: Nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H

	Duben 2015			Duben 2016		
	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	Míra nezaměst. absolventů	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	Míra nezaměst. absolventů
Obory kategorie E celkem	3 018	654	21,7 %	2 668	427	16,0 %
Obory kategorie E skupiny 31	46	10	21,7 %	42	9	21,4 %
31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba	21	2	9,5 %	14	2	14,3 %
31-59-E/01 Šití oděvů	23	8	34,8 %	25	6	24,0 %
31-59-E/02 Šití prádla	2	0	0,0 %	3	1	33,3 %

Tabulka 7: Nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E

Z údajů v tabulkách č. 4 až č. 7 vyplývá, že v roce 2015 a 2016 bylo nejvíce absolventů ve skupině oborů kategorie dosaženého vzdělání M celkem (32 748 a 29 891) i ve skupině 31 (71 a 59) a nejméně absolventů ve skupině oborů dosaženého vzdělání E celkem (3 018 a 2 668) a ve skupině 31 v kategorii dosaženého vzdělání L0 (6 a 5).

Z údajů uvedených v tabulce č. 4 je patrné, že

- míra nezaměstnanosti absolventů oborů vzdělání v kategorii dosaženého vzdělání M celkem i ve skupině oborů vzdělání 31 je nižší v dubnu 2016 než v dubnu 2015,
- míra nezaměstnanosti absolventů ve skupině oborů vzdělání 31 je v roce 2016 nižší (6,8 %), než za obory vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M celkem (7,5 %).

Údaje z tabulky č. 5 k oborům vzdělání kategorie dosaženého vzdělání L0 nemá smysl komentovat, protože v jediném oboru kategorie L0 ve skupině 31 se jednalo o malý počet absolventů a v současné době se připravuje malý počet žáků (na 1 škole v ČR jsou nyní pouze žáci ve 3. a 4. ročníku v malém počtu).

Tabulka č. 6: V oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H ve skupině oborů vzdělání 31 je míra nezaměstnanosti v roce 2016 i v roce 2015 vyšší (ale ne výrazně) v porovnání s mírou nezaměstnanosti v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H jako celku.

Tabulka č. 7: Obory vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E jsou z hlediska obsahu i délky přípravy v oboru heterogenní, obory jsou určeny zejména pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami a z hlediska potřeb zaměstnavatelů méně uplatnitelní v reálných provozech výroby, proto je pravděpodobné, že míra nezaměstnanosti absolventů je vyšší než u všech předcházejících kategorií, a je obtížně porovnatelná i mezi obory vzdělání uvnitř kategorie dosaženého vzdělání E.

Při hodnocení míry nezaměstnanosti je třeba brát v úvahu, že při malých počtech absolventů je míra nezaměstnanosti výrazně ovlivněna náhodnými výkyvy počtu nezaměstnaných. Toto konstatování se tedy týká i situace absolventů ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví, protože se jedná o málopočetné obory vzdělání.

3.2 Uplatnění absolventů v oboru

O uplatnění absolventů oborů vzdělání ze skupiny oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví si lze udělat určitou představu na základě údajů z výběrového šetření pracovních sil (všech ekonomicky aktivních pracovníků) v roce 2015.

K dispozici jsou počty a podíly pracovníků (všech ekonomicky aktivních), kteří absolvovali uvedené obory s údaji, v jakých zaměstnáních a v jakých počtech pracují. Obory vzdělání jsou podle mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED, bohužel není možný jednoznačný převod na klasifikaci kmenových oborů vzdělání (KKOV); ale mnohé se zcela shodují, s jinými je potřeba pracovat s určitou invencí. **Z uvedených údajů je možné si udělat závěry jak k možnostem uplatnění absolventů, tak k jejich potřebě. Uvedené údaje vyjadřují také shodu vzdělání a zaměstnání (uplatnění).** Údaje se vztahují na všechny ekonomicky aktivní osoby, tj. zaměstnané a nezaměstnané.

Ve skupině pracovníků, kteří absolvovali přípravu v oboru vzdělání s výučním listem, se v odpovídajících textilních a oděvnických oborech připravilo celkem 150 266 pracovníků, z toho v profesích odpovídajících oboru přípravy pracovali jako

- švadleny, šičky, vyšívači a pracovníci v příbuzných povoláních - 10 892 pracovníků,
- obsluha šicích a vyšívacích strojů - 5 430 pracovníků,
- krejčí, kožešníci a kloboučníci - 3 171 pracovníků,
- obsluha tkacích a pletacích strojů - 1 283 pracovníků,

- modeláři oděvů, střihači a příbuzné profese - 986 pracovníků,

celkem 21 762 pracovníků, což činí cca 14,5 % z celé skupiny ekonomicky aktivních pracovníků připravených v textilních a oděvních oborech.

V potenciálně příbuzných profesích (prodavači v prodejnách, kvalitáři a testovači výrobků, laboranti (kromě potravin a nápojů), mistři a pracovníci ve výrobě (kromě hutní výroby a slévárenství), obsluha strojů na balení, plnění a etiketování, vedoucí pracovních týmů v prodejnách) pracovalo celkem 18 558 pracovníků, tedy cca 12,3 % z celé skupiny ekonomicky aktivních pracovníků připravených v textilních a oděvních oborech.

V ostatních profesích, které s výrobou textilií a oděvů nemají nic společného, se realizovalo 109 946 pracovníků připravených v textilních a oděvních oborech, což činí 73,2 % z celé skupiny ekonomicky aktivních pracovníků, kteří se připravili pro výkon profese v sektoru textilní a oděvní výroby. Jedná se o různorodé profese (pracovní činnosti) od jednoduchých manuálních činností ve výrobě (montážní dělníci různých výrobků, elektrických, energetických a elektronických zařízení) až po pracovníky se zaměřením na péči o člověka (ošetřovatelé a pracovníci v oblasti domácí péče a terénních sociálních služeb a ve zdravotnických a sociálních zařízeních).

Ve skupině pracovníků, kteří absolvovali přípravu v oboru vzdělání s maturitní zkouškou, se v odpovídajících textilních, a zřejmě i oděvních oborech připravilo celkem 37 674 pracovníků, z toho v profesích odpovídajících oboru přípravy pracovalo jako

- švadleny, šičky, vyšivači a pracovníci v příbuzných oborech - 1 116 pracovníků, což činí 3,0% pracovníků.

Zde uvedené profese je však třeba brát s určitou rezervou, protože profese švadlena a šička se velmi často zaměřuje z hlediska obsahu a charakteru činností s náročnějšími profesemi jako je krejčí a oděvní technik. Je však možné že pracovníci připraveni na kvalifikační úrovni 4 (KÚ 4) pracují v profesích textilního a oděvního sektoru na KÚ 3 nebo KÚ 2, ve výčtu profesí však není uvedena žádná profese na KÚ 4, na kterou jsou obory vzdělání s maturitní zkouškou zaměřeny. Kromě toho dochází i ke zkreslení situace tím, že se často uvažuje textilní výroba = oděvní výroba, což však není pravda!

V potenciálně příbuzných profesích (prodavači v prodejnách, mistři a příbuzní pracovníci ve výrobě (kromě hutní výroby a slévárenství), kvalitáři a testovači výrobků, laboranti (kromě potravin a nápojů), provozovatelé maloobchodních a velkoobchodních prodejen, nákupčí, úředníci ve výrobě, řídicí pracovníci v oblasti obchodu, marketingu a v příbuzných oblastech, vedoucí pracovních týmů v prodejnách) pracovalo celkem 9 715 pracovníků, tedy cca 25,7 % z celé skupiny ekonomicky aktivních pracovníků připravených v textilních a oděvních oborech.

V ostatních profesích, které s výrobou textilií a oděvů nemají nic společného, se realizovalo 26 843 pracovníků připravených v textilních a oděvních oborech, což činí 71,3 % z celé skupiny ekonomicky aktivních pracovníků, kteří se připravili pro výkon profese v sektoru textilní a oděvní výroby. Opět se jedná o různorodé profese ze všech oblastí života, např. herci, sportovní trenéři, policisté, odborní pracovníci v oblasti účetnictví, ekonomiky a personalistiky, odborní pracovníci v oblasti sociální péče, technici v ostatních průmyslových oborech apod.

Z uvedených údajů je zřejmé, že existuje značný počet ekonomicky aktivních pracovníků připravených v oborech vzdělání skupiny oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví v kategorii dosaženého vzdělání H, a zřejmě i v kategorii dosaženého vzdělání E, a v kategorii dosaženého vzdělání M, kteří se uplatňují v jiných odvětvích, a z různých příčin nepracují v oboru, pro který se připravovali.

Z uvedených údajů je patrná zásadní neshoda mezi absolvovaným oborem vzdělání a následným uplatněním v praxi, což může mít různé příčiny, které v rámci této studie nelze zjistit.

3.3 Vstup na vyšší odborné a vysoké školy

Po úspěšném ukončení oborů vzdělání s maturitní zkouškou 31-41-M/01 Textilnictví, 31-43-M/01 Oděvnictví a 31-43-L/01 Oděvní technik mohou absolventi pokračovat ve studiu oboru zaměřeném na textilnictví a oděvnictví na Technické univerzitě v Liberci v bakalářských a magisterských vzdělávacích programech.

V 2. polovině 90. let minulého století byla možnost pokračovat i ve studiu v oboru vzdělání poskytujícím vyšší odborné vzdělání v oblasti řízení textilních technologií, v současné době však takový obor není na žádné VOŠ v ČR aktivní, i když možnost akreditace takového oboru vzdělání umožňuje nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Bylo by zajímavé zjistit, jak se v posledních letech hlásí absolventi výše uvedených oborů vzdělání k dalšímu studiu na VŠ obecně i na odborně navazující obory vzdělání na Technické univerzitě v Liberci, kolik absolventů jde přímo do praxe, jež se shoduje s absolvovaným oborem vzdělání ve SOŠ, a kam případně zamířili na trhu práce zbývající absolventi. Bohužel tyto údaje není možné zjistit s ohledem na malý počet absolventů v současné době - průzkum pro tuto skupinu absolventů nebyl v NÚV proveden a je málo pravděpodobné, že by se tím zabývala některá jiná instituce.

4. Požadavky zaměstnavatelů

Textilní výroba a oděvnictví je výrobní odvětví, které patří do produkčních odvětví hospodářství naší země s dlouhodobými tradicemi, i přes řadu strukturálních a ekonomických změn v posledních 30 letech. V současné době jej lze charakterizovat jako malé odvětví. Odvětví se člení na výrobu textilií a na výrobu oděvů, přičemž obě zaměření se odlišují svým charakterem, což má vliv i na obsah a charakter oborů vzdělání.

4.1 Kvalifikovanost v odvětví

Ve studii „Flexicurita - žádoucí změny v systému vzdělávání v odvětví textil, oděv, kůže“, Sociální dialog v textilním a oděvním průmyslu, která byla zpracována v rámci projektu Posilování bipartitního dialogu v odvětvích, a kterou zhotovil ATOK (Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu) v roce 2012, se uvádí:

„V důsledku změn vyvolaných globalizačními procesy se výrazně mění i nároky na kvalifikovanou pracovní sílu a její dostupnost. Je to kombinace dvou problémů, na jedné straně jsou požadavky na výrazné změny ve struktuře vzdělávání, výrobní firmy potřebují dnes pracovníky s mnohem většími a zejména širšími vědomostmi i dovednostmi, a na straně druhé klesá zájem mladé generace o pracovní kariéru v odvětví.“

Z analýz provedených v projektu PŘEKVAP, který realizovalo MPSV a FDV spolu s dalšími aktéry v roce 2015, vyplývá, že odvětví textilní, oděvní a kožedělný průmysl není kvalifikačně náročným odvětvím. V roce 2014 v odvětví „textilní, oděvní a kožedělný průmysl“ nejčastěji pracovali středoškolsky vzdělaní lidé bez maturitní zkoušky (cca 56 % z celkového počtu zaměstnaných), téměř 1/3 pracovníků se středoškolským vzděláním s maturitou, 6 % lidí s vysokoškolským vzděláním a 6,5 % lidí se základním vzděláním. Přestože vzdělanostní úroveň pracovníků textilního, oděvního a kožedělného průmyslu v posledních letech mírně narůstá, odstup od zbytku ekonomiky z hlediska zastoupení vysokoškolsky vzdělané populace se prohlubuje.

Téměř 50 % ze všech pracovníků v odvětví „textilní, oděvní a kožedělný průmysl“ absolvoval obor „výroba textilu, oděvů a obuvi, zpracování kůže“, přibližně 10 % pracovníků obor „obecné vzdělání“ na úrovni základního vzdělání, a dále byli zastoupeni pracovníci z oborů „strojírenství“, „management a správa“ a „hotelnictví“.

Dosažená úroveň vzdělání pracovníků v sektoru ve srovnání s jinými odvětvími byla (a zřejmě i je) velmi stejnorodá, ale nacházela zde uplatnění pouze necelá pětina zaměstnaných, kteří měli středoškolské vzdělání s maturitou v oboru „výroba textilu, oděvů a obuvi, zpracování kůže“.

Byla posuzována kvalifikační náročnost pracovních míst, tj. jaká je náplň práce a jak často je třeba určité dovednosti a znalosti (čtení, psaní, počítání, používání IT) využívat při práci v odvětví; porovnáním s dalšími odvětvími bylo zjištěno, že využití čtení, psaní a používání IT je v odvětví „textilní, oděvní a kožedělný průmysl“ nižší, pouze počítání se blíží úrovni využití v dalších odvětvích.

Dále bylo zjištěno, že pro odvětví „textilní, oděvní a kožedělný průmysl“ je potřebná nadprůměrná náročnost a úroveň znalostí z oblasti technických oborů a mírně nadprůměrná úroveň a důležitost praktických dovedností; jsou důležité i osobnostní, sociální a metodologické kompetence.

Kvalifikační požadavky pracovních míst charakterizované mírou ovlivňování ostatních, mírou plánování, mírou nezávislosti a schopností dalšího učení na pracovním místě v odvětví „textilní, oděvní a kožedělný průmysl“ byly ve srovnání s dalšími odvětvími podprůměrné.

4.2 Kompetence, na které by se mělo vzdělávání soustředit

Informace pro tuto kapitolu jsou čerpány z webových stránek Infoabsolvent.cz:

Z hlediska úspěšného zapojení absolventů škol na trhu práce je důležité, aby příprava ve škole v dostatečné míře zohledňovala nároky a požadavky zaměstnavatelů na kompetence, kterými by měli disponovat pracovníci v závislosti na dosažené úrovni vzdělání. K tomuto tématu se vyjadřovali oslovení zaměstnavatelé.

Absolventi oborů vzdělání s maturitní zkouškou i oborů s výučním listem ze skupiny **31 Textilní výroba a oděvnictví** se mohou uplatnit v průmyslovém sektoru i v sektoru služeb.

Podle názorů zaměstnavatelů by se školy v **oborech vzdělání s maturitní zkouškou v průmyslovém sektoru**, ke kterým náleží obory vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví, 31-43-M/01 Oděvnictví a 31-43-L/01 Oděvní technik, měly zaměřit zejména na rozvoj těchto tří kompetencí:

- Nést zodpovědnost
- Schopnost rozhodovat se
- Schopnost řešit problém

Dále by se měly školy zaměřit na rozvoj kompetencí umění jednat s lidmi, zběhlost v cizích jazycích, ústnímu a písemnému projevu komunikačních schopností, ochotě žáků učit se, schopnosti řešit stresové situace, schopnostem prezentovat a vyjádřit svůj názor a schopnosti týmové práce.

Podle názorů zaměstnavatelů by se školy v **oborech vzdělání s maturitní zkouškou v sektoru služeb**, ke kterým náleží obor vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví, měly zaměřit zejména na rozvoj těchto tří kompetencí:

- Nést zodpovědnost
- Komunikační schopnosti - ústní a písemný projev
- Schopnost řešit problém

Dále by se měly školy zaměřit na rozvoj kompetencí zvládnutí v cizích jazycích, umění jednat s lidmi, schopnost rozhodovat se, schopnost řešit stresové situace, schopnost prezentace a vyjádřit svůj názor, ochotu žáků učit se a schopnost týmové práce.

Podle názorů zaměstnavatelů by se školy v **oborech vzdělání s výučním listem v průmyslovém sektoru**, ke kterým náleží obory 31-57-H/01 Výrobce textilií a 31-58-H/01 Krejčí, měly zaměřit zejména na rozvoj těchto tří kompetencí:

- Čtení a porozumění pracovním instrukcím
- Ochota učit se
- Nést zodpovědnost

Dále by se měly školy zaměřit na rozvoj kompetencí schopnost řešit problém, schopnost týmové práce, adaptability a flexibility, schopnost řešit stresové situace, umění jednat s lidmi, schopnost rozhodovat se, ústní a písemný projev jako součást komunikační schopnosti.

Podle názorů zaměstnavatelů by se školy v **oborech vzdělání s výučním listem v sektoru služeb**, ke kterým náleží obory vzdělání 31-58-H/01 Krejčí a 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy, měly zaměřit zejména na rozvoj těchto tří kompetencí:

- Ochota učit se
- Nést zodpovědnost
- Čtení a porozumění pracovním instrukcím

Dále by se měly školy zaměřit na rozvoj kompetencí schopnost řešit problém, umění jednat s lidmi, komunikační schopnosti v ústním a písemném projevu, schopnost řešit stresové situace, práce s čísly při pracovním uplatnění, schopnost týmové práce, schopnost rozhodovat se a schopnost prezentace a vyjádřit svůj názor.

Výše uvedené názory zaměstnavatelů jsou uvedeny obecně vzhledem k průmyslovému sektoru a sektoru služeb, konkrétní názory zaměstnavatelů z odvětví textilní výroby a oděvnictví se nepodařilo z výše uvedeného zdroje zjistit.

Na pracovníky, absolventy oborů vzdělání s výučním listem, jsou obecně kladeny nižší požadavky; jejich hodnocení je zřejmě úzce svázáno s charakterem pozic, které tito pracovníci nejčastěji zastávají. Na pracovníky, absolventy oborů vzdělání s maturitní zkouškou, kladou zaměstnavatelé v porovnání s „vyučenými“ pracovníky celkově vyšší nároky: požadují větší samostatnost, zodpovědnost, schopnost rozhodovat se a řešit problém. Obecně platí, že rozhodnutí přijmout absolventy je ovlivněno ochotou absolventů se dále vzdělávat a že netrpí předchozími nevhodnými pracovními návyky. Na druhé straně zaměstnavatelé často konstatují, že absolventi mají nereálné představy o výši mzdy, o pracovním zařazení a pracovní době.

5. Spolupráce škol a zaměstnavatelů

Pro přípravu žáků v oborech vzdělání ve skupině **31 Textilní výroba a oděvnictví** je nezbytná spolupráce škol a budoucích zaměstnavatelů. Zejména v oblasti textilní výroby je příprava žáků v praktické složce vázána na stroje a zařízení, které škola nemůže zabezpečit z důvodů vysokých nákladů a potřeby velkého počtu strojů, a rychlého zastarávání strojového parku. Absence spolupráce škol se zaměstnavateli v posledních 20 letech bylo jedním z důvodů, že se žáci v oboru vzdělání s výučním listem zaměřeném na výrobu textilií téměř nepřipravovali.

S ohledem na restrukturalizaci textilního průmyslu a značný úbytek zaměstnanců potřebných pro zajištění výroby po roce 1990 zaměstnavatelé nepociťovali potřebu spolupracovat v oblasti přípravy žáků, ale po roce 2010, kdy se věk zaměstnanců začal posouvat směrem k seniorskému věku, začali zástupci firem navazovat spolupráci se školami v regionu v blízkosti firem a připravovat žáky v oboru vzdělání s výučním listem, např. Nová Mosilana v Brně, VEBA Broumov, firmy v Kraslicích.

Situace v oděvním průmyslu kopírovala situaci v textilním průmyslu se zpožděním cca 10 let, ale nemá takový dopad na přípravu žáků v oboru vzdělání 31-58-H/01 Krejčí jako v případě oboru vzdělání 31-57-H/01 Výrobce textilií, protože některé školy měly z minulosti potřebné šicí stroje a zařízení, která nejsou tak finančně nákladná, a hlavně uplatnění žáků z oboru krejčí může být v malých firmách a živnostech, které jsou zastoupeny na celém území ČR, a povolání krejčí má charakter služeb.

Posledních několik let se zaměstnavatelé zamýšlejí nad potřebou a přípravou pracovních sil pro textilní a oděvní průmysl, i v souvislosti s generační obměnou svých zaměstnanců, o čemž svědčí, že byla zpracována studie **„Flexicurita - žádoucí změny v systému vzdělávání v odvětví textil, oděv, kůže“**, Sociální dialog v textilním a oděvním průmyslu, která byla

zpracována v rámci projektu Posilování bipartitního dialogu v odvětvích; studii zpracoval ATOK (Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu) v roce 2012.

V roce 2015 připravila Sektorová rada pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl Sektorovou dohodu na úrovni ČR pod názvem „**Sektorová dohoda pro textilní, oděvní, kožedělný a obuvnický průmysl**“, na kterou navázaly sektorové dohody na úrovni krajů. Sektorová dohoda vznikla v rámci projektu „Sektorové dohody jako nástroj sociálního dialogu při řešení dlouhodobých problémů v oblasti rozvoje lidských zdrojů“.

5.1 Studie Flexicurita - žádoucí změny v systému vzdělávání v odvětví textil, oděv, kůže

Ze studie „Flexicurita - žádoucí změny v systému vzdělávání v odvětví textil, oděv, kůže“ je vhodné uvést tyto informace:

Cílem studie bylo formulovat požadavky odvětví na změnu vzdělávání směrem k větší pružnosti pracovní síly, tedy směrem k širšímu vzdělání a dovednostem, čímž by se mělo dosáhnout vyšší schopnosti uplatnění pracovníků v odvětví. Dalším cílem bylo najít motivační nástroje systémového charakteru pro zvýšení zájmu o pracovní uplatnění v odvětví textilní výroby a oděvnictví. Studie se zabývala počátečním i celoživotním vzděláváním.

Studie obsahuje celou řadu závěrů, postupů a doporučení pro sociální partnery a podniky odvětví, které by měly přispět k zlepšení situace pro získávání žáků, a posléze absolventů středoškolských oborů vzdělání s výučním listem i maturitou, i získávání nových pracovníků. Dále se uvádí zejména ty, které lze z pohledu připravované aktualizace a revize rámcových vzdělávacích programů považovat za důležité:

Obory vzdělání s maturitní zkouškou:

- Udržet alespoň současný rozsah textilních oborů na středních školách.
- Slučování oborů do multioborové třídy, multioborový („industriální“) obsah vzdělávání.
- Přehled o jiných oborech je pozitivní pro širší profil absolventa a jeho uplatnitelnost na trhu práce. Nejvíce inovací vzniká na styku různých oborů - například tzv. „inteligentní textilie“ nacházejí uplatnění v různých odvětvích a činnostech, poznání požadavků a potřeb zákazníků, např. v elektrotechnice, automobilovém průmyslu, stavebnictví, zemědělství, zdravotnictví.
- Odbornou výuku zajišťovat lidmi z výrobní praxe. Mentoři - pracovníci s celoživotními praktickými a odbornými zkušenostmi, kteří jsou zapojeni do středního odborného vzdělávání.

- Firmy musí samy formulovat středním odborným školám požadavky na odborné vzdělávání žáků.
- Školy musí být aktivní vůči textilním podnikům a mít vlastní marketing.
- Rozvíjení dynamického permanentního vztahu mezi textilními firmami a středními odbornými školami.
- Paralelně k třídám s obory vzdělání s maturitní zkouškou (zřejmě obory vzdělání kategorie dosaženého vzdělání L0) organizovat třídy žáků v oborech vzdělání s výučním listem (zřejmě obory vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H) s cílem omezit odchody žáků na jinou školu nebo na úřad práce.
- Zrychlit zavádění nových vzdělávacích programů do škol, aby školy byly schopny reagovat na aktuální a časově omezené potřeby podniků; školy by měly rychle reagovat na rozvoj technologií a inovací.

Obory vzdělání s výučním listem:

- Návrh na duální odborné vzdělávání - řešení, které zvýší úroveň učňovského školství a zájem o ně.
- Charakteristika duálního odborného vzdělávání: Délka 3 až 4 roky; praktická výuka ve firmě dva až tři týdny v měsíci; teorie ve škole jeden až dva týdny v měsíci.
- „Základní odborné schopnosti a dovednosti, matematické schopnosti, schopnost komunikace v rodném a cizím jazyce, schopnost práce s digitálními technologiemi.“
- „Schopnější učni by si mohli současně zajistit kvalifikaci z více oborů jako nadstavbové vzdělání.“

Studie „Flexicurita - žádoucí změny v systému vzdělávání v odvětví textil, oděv, kůže“ se také zabývá vzděláváním na vysoké škole, konkrétně vzděláváním v bakalářských a magisterských vzdělávacích programech na Fakultě textilní Technické univerzity v Liberci a celoživotním vzděláváním na všech úrovních vzdělávacího systému.

5.2 Sektorová dohoda pro textilní, oděvní, kožedělný a obuvnický průmysl

V úvodu sektorové dohody je popsán stav sektoru textilního, oděvního a kožedělného průmyslu, jak jej vnímají partneři, kteří sektorovou dohodu uzavřeli:

„Český textilní, oděvní, kožedělný a obuvnický průmysl včetně průmyslové údržby textilních výrobků (dále TOK), prošel složitým obdobím transformace a restrukturalizace, ve kterém ztratil významnou část svých výrobních kapacit, výkonů a zejména pracovníků. Musel prokázat vysokou odolnost v procesu globalizace a stabilizovat svoji pozici. Transformační změny

způsobily odvětví újmu na respektu vlivem jeho špatné ekonomické kondice a neobjektivního náhledu na jeho ekonomickou kondici a potenciál růstu. To se velmi silně promítlo v zájmu žáků základních škol o odborné vzdělání v těchto oborech, a tím došlo k výrazné redukci kapacit odborných učilišť a středních odborných škol. Rovněž podniky nebyly většinou schopny a ochotny definovat dlouhodobé potřeby v náboru kvalifikovaných pracovníků. Například v oblasti praní a čištění oděvů úplně vymizelo formální vzdělávání a příprava žáků pro tento obor. V současnosti neexistuje akreditované vzdělávací zařízení nebo vzdělávací program, který by umožnil vzdělání v dynamicky se rozvíjejícím oboru praní a čištění. Textilní, oděvní, kožedělná a obuvnická výroba se potýká s minimálním zájmem žáků o střední odborné školy daných oborů, v důsledku čehož hrozí také jejich zánik.“

„Získání žáků pro studium úzce definovaných studijních oborů je obtížné i z hlediska obsahu výukových programů na středních odborných školách. Ty stávající jsou koncipovány úzce se zaměřením pouze na obory textilního, oděvního, resp. obuvnického průmyslu, což pro současnou mezioborovou inovační kooperaci již nestačí. Technologie jsou stále více aplikovány v řadě jiných oborů, s textilem nebo obuví nesouvisejících. Je třeba ukázat rodičům, že šířeji technicky vzdělaný odborník najde uplatnění i v jiných než čistě textilních nebo obuvnických oborech. Tím se zvýší zájem rodičů a žáků základních škol studovat odborné školy nabízející uplatnění v oborech, které korespondují s poptávkou podniků v jejich okolí.“

„TOK průmysl, který začal po restrukturalizaci zaznamenávat v posledních letech růst produkce výrobků i služeb, se musí současně vyrovnávat s generační obměnou svých zaměstnanců.“

„Mění se struktura vyráběného sortimentu, technologická a technická úroveň výroby, a to jak klasického textilu, tak technických textilií. Na počítačově řízených linkách se vyrábí velké množství textilu, zejména technického, s vysokou produktivitou. Šijí se obleky na míru na základě optického měření a internetového přenosu dat, stejně jako se připravují výrobky z nanovláken pro zdravotnictví.“ „Prací linky v průmyslových prádelnách dnes rovněž řídí počítačové programy.“

„Požadavek znovu rostoucího sektoru po kvalifikované pracovní síle nemohou odborné školy ve stávající struktuře a počtu žáků zajistit. Podniky si uvědomují, že pro některá potřebná povolání je velmi obtížné získávat žáky do specializovaných tříd nebo dokonce škol. Navrhují proto řešit tento problém zavedením vyučovacích předmětů, ve kterých by se žákům představily **průmyslové technologie** v rozsahu, který bude dohodnut mezi školami a průmyslovými podniky v okolí. V kontextu podpory technického vzdělávání se aktéři

sektorové dohody budou snažit prosadit tyto praktické aplikace i do základních předmětů, jako jsou chemie a fyzika. Průmyslové technologie by jednak mohli poznat učitelé přímo v podnicích a zástupci podniků by se mohli vhodným způsobem podílet na odborné výuce. Protože geografické rozmístění podniků nemá potřebnou shodu ohledně rozmístění odborných škol s různým zaměřením v různých krajích, řeší tuto problematiku sektorová dohoda v odvětví TOK přesahující rámec krajského školství.“

„Trvalým problémem na českém pracovním trhu je neochota lidí stěhovat se za prací. Z tohoto důvodu se jeví sektorová dohoda zaměřená na spolupráci podniků TOK se šířeji orientovanými středními školami při získávání žáků a vytváření výukových programů reagujících na potřeby zaměstnavatelů jako jediné možné řešení problému.“

Sektorová dohoda byla uzavřena na roky 2015 a 2016.

Strategičtí partneři sektorové dohody: MPO, MŠMT, MPSV, Svaz průmyslu a dopravy ČR, HK ČR, Asociace krajů ČR, Asociace středních průmyslových škol ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů.

Realizační partneři sektorové dohody: Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu, Svaz českých a moravských výrobních družstev, Asociace prádel a čistíren ČR, Česká obuvnická a kožedělná asociace, Sektorová rada pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o. s., Odborový svaz pracovníků textilního, oděvního a kožedělného průmyslu Čech a Moravy, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Technická univerzita v Liberci.

Výkonnými partnery sektorové dohody byly konkrétní podniky a školy.

5.3 Závěry z koncepční studie projektu Pospolu

Podklady pro studii v projektu Pospolu byla data z pilotních partnerství Pospolu, dotazníková šetření v úvodu projektu, průběžné diskuse se sociálními partnery o jejich potřebách a informace ze zahraničí. Na základě studie vznikly návrhy opatření pro spolupráci škol a firem.

Usnadnit přechod absolventů ze školy do praxe zapojením do reálného pracovního prostředí již v průběhu studia:

- Zařadit alespoň 12 týdnů odborného výcviku v reálném nebo modelovém pracovním prostředí, umožnit souvislejší bloky odborného výcviku ve firmách a souvislé období odborného výcviku ve 2. pololetí 3. ročníků oborů vzdělání s výučním listem a oborů

vzdělání kategorie L0; konkrétní délku praktického vyučování řešit vždy dle oborových specifik v RVP.

- U oborů vzdělání kategorie M rozšířit možnosti realizace praktického vyučování v reálném nebo modelovém pracovním prostředí na alespoň 8 týdnů za celou dobu vzdělávání; do tohoto období zahrnout i učební praxi konanou v reálném prostředí. Konkrétní délku praktického vyučování řešit vždy dle oborových specifik v RVP.
- U oborů vzdělání kategorie M umožnit individuální odborné praxe; umožnit konat odbornou praxi ve firmách i v době prázdnin.

Zvýšit kvalitativní úroveň kompetencí absolventů tak, aby odpovídaly potřebám zaměstnavatelů:

- Provázat ŠVP s odpovídajícími profesními kvalifikacemi NSK s cílem umožnit žákům počátečního odborného vzdělávání přípravu na profesní kvalifikaci NSK již v rámci vzdělávacího procesu ve školách.
- Připravit základnu (soustavu) profesních kvalifikací pro naplnění ŠVP v souvislosti s revidovanou soustavou oborů vzdělání.
- Podpořit postupnou standardizaci obsahu profilové části maturitní zkoušky u vybraných oborů vzdělání kategorií L0 a M ve vazbě na obsah příslušné kvalifikace NSK - EQF 4.
- Modernizovat pojetí všeobecného vzdělávání v odborném školství ve smyslu důrazu na základní gramotnosti a klíčové kompetence podporující uplatnění nejen v pracovním životě.

6. Změna zaměstnání

Počet těch, kteří změnili práci odchodem do jiného odvětví nebo k jinému zaměstnavateli, je nižší než počet těch, kteří se stali nezaměstnanými. Z tohoto hlediska patří zaměstnání v tomto odvětví k podprůměrně flexibilním. Naopak podíl osob, které po změně zaměstnání zůstaly ve stejném odvětví, je srovnatelný s průměrem (23 % proti 22 %).

Nezaměstnaní, kteří dříve pracovali v tomto odvětví, mají větší problém s nalezením nového zaměstnání, než nezaměstnaní se zkušenostmi z téměř všech jiných odvětví ekonomiky.

V odvětví nacházejí uplatnění především nezaměstnaní (36 % z celkových příchodů do odvětví), dále neaktivní (24 %), z jiných odvětví (23 %), ze stejného odvětví (9 %). Odvětví je poměrně málo atraktivní pro absolventy, podíl těch, kteří přišli ze vzdělávání je podprůměrný, dosahuje pouze 8 %, zatímco průměr za všechna odvětví je 11 %.

7. Poptávka po pracovní síle a perspektiva uplatnění v odvětví textilní a oděvní výroby

Z projektu PŘEKVAP (Předvídání kvalifikačních potřeb), který realizovalo MPSV a FDV spolu s dalšími aktéry v roce 2015, lze z odvětvové studie uvést následující zjištění a prognózy, se kterými je třeba počítat při koncipování oborů středního odborného vzdělávání. Tyto prognózy jsou podchyceny i ve studii „Strategie TOP ČR do roku 2025“, Sociální dialog v textilním a oděvním průmyslu, která byla zpracována v rámci projektu Posilování bipartitního dialogu v odvětvích a kterou zhotovil ATOK (Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu) v nedávné době.

Počet zaměstnaných osob v odvětví textilní, oděvní a kožedělný průmysl od roku 2000 dlouhodobě klesá. Zatímco v roce 2000 pracovalo v odvětví téměř 160 tisíc pracovníků, v roce 2014 to bylo pouhých 58 tisíc zaměstnaných osob. V průběhu 14 let tedy došlo k poklesu počtu zaměstnanců v odvětví na 36 % v roce 2000. Předpokládá se, že zaměstnanost v odvětví bude nadále mírně klesat.

V rámci 26 ekonomických odvětví, analyzovaných v projektu PŘEKVAP, se **textilní, oděvní a kožedělný průmysl umístil jako první z hlediska nejrychlejšího tempa poklesu zaměstnanců**. V souladu s poklesem počtu pracovníků klesal i podíl, který odvětví zaujímá na celkové zaměstnanosti v České republice. V roce 2000 byl tento podíl 2,8 %, což z odvětví činilo desáté největší odvětví v ekonomice České republiky. V roce 2014 tvořila zaměstnanost v odvětví pouhých 1,2 % celkové zaměstnanosti, a textilní, oděvní a kožedělný průmysl se tak stal jedním z nejmenších odvětví v ČR z hlediska podílu na zaměstnanosti.

Textilní, oděvní a kožedělný průmysl je v porovnání s ostatními odvětvími v ČR relativně malé odvětví, jeho podíl na celkové hrubé přidané hodnotě ČR se pohybuje pod 1 %, podíl na celkové zaměstnanosti mírně nad 1 %. Ve srovnání s ostatními odvětvími se jedná o odvětví s vysokou otevřeností vůči zahraničí, a to i přes relativně průměrnou mezinárodní konkurenceschopnost. Dosahovaná produktivita práce je v porovnání s vyspělými západoevropskými zeměmi výrazně nižší. V roce 2013 dosahovala produktivita práce měřená v běžných cenách v Rakousku téměř čtyřnásobku úrovně ČR, v Německu téměř trojnásobku, a ve Slovinsku byla produktivita práce vyšší o cca 20 %.

Vysoká otevřenost vůči zahraničí je jak na straně výstupů, tak vstupů. Dovozy představují více jak polovinu všech vstupů do odvětví (55 % v roce 2010), což odráží nejen nedostatek domácích surovinových zdrojů, ale i relativně vysoký podíl reexportu. Na zahraniční trhy směřuje 40 % produkce, a to především na trhy členských států EU. Nejvýznamnějším odběratelem produkce je německý trh, kde se uplatní 27 % textilního, oděvního a kožedělného zboží vyrobeného v ČR.

Výrobky textilního, oděvního a kožedělného průmyslu jsou z velké části (44 %) určeny pro mezispotřebu, pro spotřebu zejména uvnitř vlastního odvětví (28 %), a dále pro spotřebu v odvětví „Výroba dopravních prostředků“ (20 %). Spotřebou domácností se na celkovém užití produkce podílí 16 %.

V odvětví textilního, oděvního a kožedělného průmyslu převládají mezi zaměstnanými v ČR velmi výrazně ženy. Ty tvoří téměř 75 % ze všech zaměstnaných v tomto odvětví; to je o 31 procentních bodů více, než je podíl žen mezi všemi zaměstnanými v ČR.

V porovnání s ostatními odvětvími je geografická koncentrace tohoto odvětví v ČR velmi nízká, odvětví je zastoupeno určitým podílem ve všech krajích ČR. Nejvyšší podíl zaměstnaných v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu pracuje v Královéhradeckém kraji (10 % z celkové zaměstnanosti v odvětví), nejméně naopak v Praze (cca 3 %).

Prudký pokles zaměstnanosti v odvětví textilní, oděvní a kožedělný průmysl se projevil ve vysoké míře nezaměstnanosti. Průměrná míra nezaměstnanosti osob pracujících původně v odvětví textilní, oděvní a kožedělný průmysl byla mezi lety 2008 a 2014 téměř dvojnásobně vyšší než celková průměrná míra nezaměstnanosti (12,3 % proti 6,4 %). Také podíl dlouhodobě nezaměstnaných (téměř 50 %) je v rámci české ekonomiky nadprůměrný a ukazuje, že osoby uvolněné z tohoto odvětví mají větší problém s nalezením nového zaměstnání než nezaměstnaní se zkušenostmi z téměř všech ostatních odvětví ekonomiky.

I když celkový počet zaměstnaných v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu klesá, dochází k obměně pracovníků.

Stárnutí populace se odráží ve zvyšování průměrného věku zaměstnaných, který se od roku 2000 zvýšil o více než tři roky (3,1 let), v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu o 5 let. S průměrným věkem 43,2 let patří odvětví k devátému nejstaršímu z 26 odvětví české ekonomiky. Vyšší zastoupení zaměstnanců ve věkové skupině 55+ je spojeno s méně příznivou vzdělanostní strukturou odvětví, mladší věkové skupiny dosahují vyšší úrovně vzdělání. Starší zaměstnanci však nižší vzdělání nahrazují profesními zkušenostmi.

Ze srovnání oborů absolvovaného vzdělání se ukazují poměrně znatelné rozdíly mezi tím, jaké obory absolvovali starší pracovníci a jaké nedávni absolventi. Z oborů vzdělání nejvíce zastoupených v odvětví textilní, oděvní a kožedělný průmysl je nejmenší rozdíl mezi staršími pracovníky a novými absolventy v oboru „ekonomie“, který absolvovalo 8,5 % nedávných absolventů a 4,1 % osob ze skupiny starších 55 let. Zásadní je snížení podílu oborů vzdělání „výroba textilu, oděvů a obuvi, zpracování kůže“ z 50,8 % u skupiny starších na 12,1 % u nedávných absolventů, přesto však tento obor je i u absolventů stále nejčastějším oborem vzdělání. Nejvýraznější rozdíl je v zastoupení oboru vzdělání „management a správa“: u

starších 55 let nebyl tento obor vzdělání zastoupen, u nedávaných absolventů představuje 11,4 %, a tvoří tak 2. nejčastěji zastoupený obor vzdělání.

Textilní, oděvní a kožedělný průmysl prošel složitým obdobím transformace a restrukturalizace, ze kterého vyšel výrazně oslaben. V důsledku postupující liberalizace a globalizace docházelo ke ztrátě pozic na českém trhu i některých exportních trzích. **Vývoj odvětví je ovlivňován celou řadou faktorů, z nichž některé mohou výrazným způsobem změnit jeho charakter, příkladem může být rozvoj 3D tiskáren pro potřeby oděvního nebo kožedělného průmyslu.**

Předpokládá se, že **vývoj odvětví bude ovlivněn především dalším rozvojem technických textilií, které nahrazují kdysi dominantní klasickou výrobu textilií. Vývoj nových typů vláken, technologií a speciálních úprav směřuje textilní výrobu do tzv. inteligentních textilií, které nacházejí uplatnění ve stále širším spektru odvětví a činností.** Orientace na tento výrobní segment je spojena s nezbytným důrazem na inovace, které mohou vznikat jak na základě rozvoje vlastního výzkumu a vývoje, především však spoluprací s domácími i zahraničními výzkumnými ústavy a vysokými školami, a to napříč obory. **Konkurenceschopnost odvětví je závislá na inovacích na straně vstupů, tedy inovacích vláken, přízí, textilních konstrukcí, i technologických procesů a užitečných vlastností výrobků.** Z hlediska technologie zpracování jde zejména o nano-, mikro- a biotechnologie a včleňování určitých prvků do textilií, které jim dávají speciální vlastnosti, a tím rozšiřují možnosti jejich využití.

Perspektiva odvětví je odvislá od dostupnosti kvalifikované pracovní síly. Trend snižování zaměstnanosti bude i nadále pokračovat, a to i při očekávaném růstu výkonů a tržeb a při tvorbě nových pracovních míst v důsledku přemístění výroby zpět do Evropy. Rozhodujícím faktorem ovlivňujícím tento trend je **zvyšování produktivity práce v důsledku postupující automatizace většiny technologických procesů a zvyšující se spolehlivosti strojů.** To umožňuje zvětšovat obsluhované úseky a zajistit plnou obslužnost pouze v části směny a v dalším provozním čase pouze kontrolu fungování provozu, a tak **redukovat počet potřebného obslužného personálu.** V mnoha případech je tento proces spojen i se snižováním nároků na kvalifikaci, kdy je možné kvalifikovanou obsluhu nahradit obsluhou pouze zaučenou. **Trend snižování celkové zaměstnanosti v odvětví bude ovlivněn i zvyšujícím se podílem textilního sektoru, který je méně náročný na lidskou práci než je tomu v sektoru oděvním (šičky, švadleny).**

Snižování zaměstnanosti bude doprovázeno i dalším snižováním podílu žen na celkové zaměstnanosti, a to zejména v důsledku již zmíněného snižování podílu oděvního průmyslu a dále změn v nárocích na kvalifikaci zaměstnanců. **Mechanizace a automatizace výrob**

je spojena se zvýšenými nároky na zastoupení osob s technickým vzděláním, které je stále spíše dominantou mužů než žen. Jedná se o profese operátorů, seřizovačů, opravářů, technologů, logistiků, ale i IT specialistů.

V souvislosti s popsanými očekávanými změnami se budou zvyšovat i nároky na kvalifikaci zaměstnanců. Dojde k navýšení podílu výzkumných a vývojových pracovníků, obchodníků, marketingových pracovníků, designerů apod. na úkor obslužného personálu. Budou se zvyšovat i nároky na znalosti a dovednosti managementu, jejich schopnost vytvářet a realizovat dlouhodobé rozvojové strategie, schopnost pohybovat se v odlišném kulturním prostředí v souvislosti s pronikáním na nové trhy. Tvorba nových materiálů a technologií povede ke zvyšování zastoupení specialistů na netextilní obory (automotive, letectví, stavebnictví, obranný průmysl, zdravotnictví, životní prostředí, sport, volný čas aj.) mezi zaměstnanci textilního průmyslu a naopak textilních technologů v netextilních oborech.

V souvislosti s demografickým vývojem a omezeným zájmem mladých lidí o technické vzdělání se budou pracovní týmy internacionalizovat, zejména týmy zodpovědné za inovace a obchod. To bude klást i zvýšené nároky na jazykovou vybavenost kmenových pracovníků a na činnost personalistů zodpovědných za nábor talentů či excelentních specialistů do odvětví.

Vývoj textilního, oděvního a kožedělného odvětví bude ovlivňován také trendy spotřebitelského chování. Stárnutí populace zvýší poptávku po plně funkčních produktech moderního designu s intuitivním ovládáním, které budou poskytovat bezpečnostní nebo zdravotní funkce. Nezanedbatelný bude i důraz na ekologii, který dále zvýší tlak na recyklovatelnost, využívání druhotných surovin, výrobky a výrobní postupy šetrné k životnímu prostředí.

Vzhledem ke kontinuálně rostoucí produktivitě práce nelze reálně očekávat, že rostoucí ekonomika s sebou stále ponese jako výsledek i růst počtu pracovních míst. Světová ekonomika je na začátku 4. průmyslové revoluce; ta by měla způsobit ještě rychlejší nárůst produktivity práce než v předchozích letech, což způsobí ve svém důsledku i přes stálý růst ekonomiky, pokles pracovních míst.

Důsledkem automatizace bude nahrazování lidské práce stroji, a tím snižování počtu pracovních míst i přes rostoucí tempo ekonomiky, resp. odvětví. Pravděpodobnost automatizace pracovních míst v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu patří k nejvyšším ze zpracovatelských odvětví - je 73,0 %.

V **textilním průmyslu** se v příštích letech očekávají tyto tři hlavní vývojové trendy výroby v Evropě:

- Přechod od klasických komodit k výrobě specialit za pomoci high-tech procesů, využití nových vláken a textilií s vysokou funkcí přizpůsobenou účelu použití, s využitím vysoce flexibilních technologií. Zaměření se na vývoj inteligentních textilií s využitím elektronických komponentů při zachování snadné údržby praním a žehlením.
- Využití a rozšiřování textilií jako nových (konstrukčních) materiálů v různých průmyslových sektorech a uživatelských oblastech.
- Konec éry masové produkce textilních výrobků a přesun k průmyslové produkci orientované na zákazníka, jeho potřeby, pružná reakce na poptávku s využitím inteligentní logistiky, distribuce a servisu.

Pro rychlejší zavádění inovací a zlepšení ekonomické efektivity výzkumu a vývoje v textilním a oděvním průmyslu bude nutné se soustředit na spolupráci s navazujícími uživatelskými obory jako je stavebnictví, vybavení pro armádu, ochranné prostředky (osobní i profesní), zdravotnictví a sportovní i outdoorové vybavení. Ve všech jmenovaných oblastech jsou požadavky na zajištění nových funkčních vlastností textilií, případně zajištění jejich kombinací.

Evropský **oděvní průmysl** je považován za odvětví s největším stupněm kreativity a bude i v budoucnu ovlivňovat životní styl EU. Oblečení a móda patří mezi největší kategorie spotřebního zboží, což je jeden z důvodů, proč si téměř všechny členské země EU, včetně ČR, zachovávají oděvní i textilní výrobu. Oblečení má také svůj strategický význam a do jeho vývoje jsou investovány značné finanční prostředky, zvláště na trhu s pracovním a vojenským ošacením. **Přesto, v rámci české výroby, mají investice do oděvní výroby dlouhodobě klesající tendenci; v roce 2014 měly pouze 37,3 % hodnoty investic v roce 2008.**

Jedním z nejzajímavějších trendů v oděvnictví je inteligentní oblečení, které je kromě ochrany před chladem a nepřízní počasí schopno zastávat řadu dalších funkcí. Může být opatřeno elektronickými senzory a komponenty a používat se například pro monitorování životních funkcí ve zdravotnických oborech nebo pomocí integrovaných solárních článků zajišťovat tepelný komfort nositele, případně komunikovat s mobilními technologiemi. To vše při zachování snadné údržby praním a žehlením.

8. Ukončování studia ve skupině oborů 31

8.1 Ukončování studia v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M a L0

Maturitní zkouška je tradičním nástrojem pro hodnocení výsledků vzdělávání ve středních školách. Maturitní zkouška se skládá ze společné části a profilové části. Společná část

maturitní zkoušky je zajišťována státem, profilová část maturitní zkoušky je plně v kompetenci škol. Žák získá střední vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná obě části maturitní zkoušky.

Společná část maturitní zkoušky

Úspěšnost absolventů u maturitních zkoušek (dále jen MZ) vykazují statistiky CERMAT, přičemž CERMAT sleduje absolventy souhrnně podle seskupení oborů vzdělání. Skupina oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví je zahrnuta do společné kategorie

- SOŠ technické 2 (S-T2) s dalšími skupinami oborů vzdělání (18, 21, 28, 29, 32, 33, 34, 37)
- jedná se o obory vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví a 31-43-M/01 Oděvnictví,
- SOU technické (U-TE) s dalšími skupinami oborů vzdělání (21, 23, 26, 28, 33, 34, 39, 41)
- jedná se o obor vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik.

V nábavbách 31-41-L/51 Textilnictví a 31-43-L/51 Oděvnictví se žáci již delší dobu nepřipravují.

V následující tabulce č. 8 je uvedena úspěšnost, resp. neúspěšnost žáků u společné části MZ na jaře 2016 a 2015 v řádném termínu, a to podle druhu MZ. Problémem je podíl omluvených žáků, který často přesahuje 10 %. Tyto žáky by bylo možné zařadit k těm, kteří nesložili MZ. Proto do „podíl-nezískali“ jsou započtení žáci, kteří byli omluveni, a tedy v jarním řádném termínu MZ nesložili.

Společná část MZ	Typ školy	Podíl neuspěli, řádný termín 2016, (%)	Podíl nezískali, řádný termín 2016, (%)	Podíl neuspěli, řádný termín 2015, (%)	Podíl nezískali, řádný termín 2015, (%)
Matematika didaktický test	S-T2	45,4	55,0	36,4	48,3
	U-TE	44,8	54,5	42,2	54,0
Český jazyk didaktický test	S-T2	14,3	30,2	8,6	24,4
	U-TE	16,5	31,6	12,6	29,5
Česká jazyk písemná práce	S-T2	2,1	20,3	2,0	19,0
	U-TE	2,6	20,2	3,2	22,0
Český jazyk ústní zkouška	S-T2	7,1	24,6	8,3	24,1
	U-TE	4,3	21,7	6,2	24,5
Anglický jazyk didaktický test	S-T2	6,9	24,5	6,4	21,7
	U-TE	5,0	22,6	6,1	23,4
Anglický jazyk písemná práce	S-T2	4,5	22,5	1,2	17,4
	U-TE	6,4	23,9	3,4	21,2
Anglický jazyk	S-T2	6,2	24,2	6,7	22,0

ústní zkouška	U-TE	5,2	22,9	5,4	22,9
Německý jazyk didaktický test	S-T2	10,0	25,0	14,5	33,7
	U-TE	20,6	35,7	25,8	42,5
Německý jazyk písemná práce	S-T2	15,0	29,2	7,9	28,6
	U-TE	26,5	40,5	16,1	35,0
Německý jazyk ústní zkouška	S-T2	5,0	20,8	6,6	27,6
	U-TE	2,9	21,4	8,1	28,8
Ruský jazyk didaktický test	S-T2	0,0	30,0	20,0	25,0
	U-TE	0,0	50,0	12,5	12,5
Ruský jazyk písemná práce	S-T2	0,0	30,0	0,0	6,3
	U-TE	0,0	50,0	12,5	12,5
Ruský jazyk ústní zkouška	S-T2	0,0	30,0	20,0	25,0
	U-TE	0,0	50,0	12,5	12,5

Tabulka 8: Úspěšnost absolventů ve společné části MZ

Na základě uvedených dat nelze zjistit, jakou mírou neúspěšnosti, resp. úspěšnosti přispívají žáci ze skupiny oborů 31, protože do skupiny SOŠ technické 2 a skupiny SOU technické (L0) jsou zařazeni žáci z 9 skupin.

	SOŠ technické 2 (%)	SOU technické (%)	Gymnázium 8leté (%)	SOU ostatní (%)	Celkem (%)
Matematika 2016	45,4	44,8	2,0	74,1	23,2
Matematika 2015	36,4	42,2	1,6	68,9	23,9
Český jazyk 2016	14,3	16,5	0,2	22,8	8,5
Český jazyk 2015	8,6	12,6	0,2	17,5	6,6
Anglický jazyk 2016	6,9	5,0	0,1	18,7	5,8
Anglický jazyk 2015	6,4	6,1	0,2	19,6	6,3
Německý jazyk 2016	10,0	20,6	0,9	42,0	20,7
Německý jazyk 2015	14,5	25,8	0,0	37,2	19,8
Ruský jazyk 2016	0,0	0,0	0,0	33,3	9,0
Ruský jazyk 2015	20,0	12,5	0,0	22,2	2,9

Tabulka 9: Porovnání neúspěšnosti žáků v didaktických testech v letech 2016 a 2015

K tabulce č. 9:

Z dostupných informací CERMAT je zřejmé, že z matematiky, českého jazyka a anglického jazyka psalo didaktický test v absolutních hodnotách podstatně více žáků než v německém

jazyce. Neúspěšnost v ruském jazyce nelze porovnat, protože v roce 2016 v tomto předmětu žáci z uvedených skupin MZ neskládali.

V didaktickém testu z matematiky, českého jazyka a anglického jazyka ve skupině SOŠ technické 2 a SOU technické došlo ke zvýšení neúspěšnosti v roce 2016 ve srovnání s rokem 2015, v německém jazyce došlo k mírnému snížení neúspěšnosti v roce 2016 ve srovnání s rokem 2015.

V roce 2016 v didaktickém testu z matematiky neúspěšnost žáků ve skupině SOŠ technické 2 (45,4 %) a SOU technické (44,8 %) výrazně překračuje celkovou neúspěšnost (23,2 %). V českém jazyce je výsledek příznivější - SOŠ technické 2 = 14,3 % a SOU technické = 16,5 %, celková neúspěšnost za všechny skupiny oborů = 8,5 %. Ještě příznivější výsledky jsou v anglickém jazyce: SOŠ technické 2 = 6,9 % a SOU technické = 5,0 %, celková neúspěšnost za všechny skupiny oborů = 5,8 %.

Profilová část maturitní zkoušky

Dle platného školského zákona se profilová část maturitní zkoušky (dále jen PMZ) skládá z 2 nebo 3 povinných zkoušek. Počet povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví RVP.

Zkoušky profilové části MZ se konají formou

- a) vypracování maturitní práce a její obhajoby před zkušební maturitní komisí,
- b) ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí,
- c) písemné zkoušky,
- d) praktické zkoušky, nebo
- e) kombinací dvou nebo více forem podle písmen a) až d).

Žák vykoná úspěšně profilovou část maturitní zkoušky, pokud úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, které jsou její součástí.

V RVP všech oborů vzdělání s maturitní zkouškou ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví se k profilové části maturitní zkoušky uvádí:

Ředitel školy určí nabídku povinných zkoušek tak, aby nejméně dvě ze tří zkoušek žák konal ze vzdělávací oblasti odborného vzdělávání. Jedna z povinných zkoušek musí být konána formou praktické zkoušky nebo formou maturitní práce a její obhajoby před zkušební maturitní komisí.

V letech 2009 - 2012 realizovalo MŠMT ve spolupráci s NÚV národní projekt Kurikulum S - Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání. V rámci projektu byla mj. sledována a vyhodnocena výuka na pilotních školách, které jako první

vyučovaly podle vlastních ŠVP. V rámci projektu Kurikulum S byla připravena publikace „Profilová maturitní zkouška v odborných školách - Příručka pro učitele středních odborných škol“, ve které jsou shrnuty zkušenosti s koncipováním PMZ, pojetím PMZ v návaznosti na RVP a ŠVP v osmi vybraných oborech vzdělání, a ve které je uvedena řada námětů, které jsou obecně využitelné ve středních odborných školách pro přípravu profilové části maturitní zkoušky, tedy i pro přípravu PMZ v oborech vzdělání skupiny 31 Textilní výroba a oděvnictví.

Navržený model PMZ se zaměřuje na pojetí PMZ ve vztahu k rámcovým a školním vzdělávacím programům, zejména pak na ověřování kompetencí absolventa stanovených RVP. Na konkrétních příkladech je ukázán postup přípravy dílčích zkoušek PMZ, zkušebních témat a způsob hodnocení výkonu žáka. Východiskem pro nastavení obsahu dílčích zkoušek jsou tematické okruhy vymezené na základě příslušných RVP, které představují pro školy jednotný základ pro zpracování jejich zkušebních témat. Zvýšená pozornost je věnována také hodnocení žáků u maturitní zkoušky.

Řada středních odborných škol zařazuje maturitní práci s obhajobou před zkušební maturitní komisí, která komplexně ověřuje znalosti a dovednosti žáků a jejich připravenost pro praxi.

V rámci projektu Kurikulum S proběhlo také dotazníkové šetření s tématem profilové části maturitní zkoušky.

Pokud se týká oborů vzdělání s MZ ze skupiny 31 Textilní výroba a oděvnictví, nebyly tyto obory do projektu Kurikulum S zapojeny, tedy i do dotazníkového šetření zahrnuty. Průběh maturitní zkoušky nebyl v uplynulém období monitorován ani mimo projekt Kurikulum S, takže není možné uvést konkrétní zkušenosti.

8.2 Ukončování studia v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H

Příprava jednotných závěrečných zkoušek probíhala od roku 2005 postupně v rámci projektů Kvalita I, Nová závěrečná zkouška a Nová závěrečná zkouška 2. Od srpna 2014 zabezpečuje nové závěrečné zkoušky Národní ústav pro vzdělávání ve své hlavní činnosti.

Závěrečná zkouška v oborech vzdělání s výučním listem probíhá v souladu s platnou legislativou; skládá se z písemné zkoušky, praktické zkoušky a ústní zkoušky. Východiskem pro tvorbu témat jednotlivých zkoušek jsou rámcové vzdělávací programy oborů vzdělání.

Od roku 2005 do 2013 se do přípravy a realizace závěrečné zkoušky podle jednotného zadání zapojovaly školy dobrovolně. Svým zapojením do tvorby témat pro písemnou, praktickou i ústní zkoušku mohli vyučující ze škol pozitivně ovlivnit její obsah a rozsah jako autoři témat a úkolů. Školy se každý rok vyjadřují formou připomínek k tématům JZZZ, ve kterých mohou vyjádřit své zkušenosti získané při realizaci zkoušek ve škole; protože je ale zpětná vazba

ze škol dobrovolná, ne vždy se daří aktualizovat jednotná zadání tak, jak by bylo žádoucí. I v současné době školy přispívají k aktualizaci a inovaci témat a úkolů v JZZZ.

Pro koncipování nové závěrečné zkoušky bylo významné, že se do posuzování témat zapojili odborníci z praxe - zástupci zaměstnavatelů, tzv. sociální partneři; jejich hlavní úlohou bylo posoudit, zda zadání splňuje požadavky trhu práce a odpovídá reálné výrobní praxi.

Dále bylo významné, že bylo možné porovnat odborný obsah témat jednotné závěrečné zkoušky s obsahem úplných profesních kvalifikací, které byly vytvořeny v rámci paralelně řešeného projektu, jehož cílem byl vznik Národní soustavy kvalifikací.

Každá kvalifikace (profesní kvalifikace i úplná profesní kvalifikace) je popsána prostřednictvím kvalifikačního standardu, který stanovuje odborné kompetence vycházející z požadavků na danou kvalifikaci. Ke každému kvalifikačnímu standardu profesní kvalifikace existuje nástroj sloužící k ověřování toho, zda uchazeč požadovaných kompetencí dosáhl - hodnoticí standard. Oba druhy standardů vznikají ve spolupráci s nejdůležitějšími zaměstnavatelskými organizacemi, odrážejí tak jejich potřeby, pokud jde o úroveň a obsah profesních kvalifikací. Pro účely jednotné závěrečné zkoušky jsou využívány zejména kvalifikační standardy úplných profesních kvalifikací, které vytvářejí v úvodu JZZZ „vstupní bránu“ pro sestavení JZZZ jako odraz potřeb zaměstnavatelů. Hodnoticí standardy profesních kvalifikací, které jsou zahrnuty v úplných profesních kvalifikacích, pak byly využity pro posouzení obsahu jednotlivých témat písemné závěrečné zkoušky, praktické závěrečné zkoušky a ústní závěrečné zkoušky; jejich prostřednictvím se tak obsah závěrečné zkoušky přiblížil k požadavkům zaměstnavatelů.

Od školního roku 2009/10 jsou v březnu každého roku zpřístupňována jednotná zadání závěrečných zkoušek na webovém portálu pro všechny školy.

Ve školním roce 2014/2015 proběhly zkoušky podle JZZZ ve školách poprvé povinně. S cílem poskytnout relevantní informace o realizaci závěrečné zkoušky podle jednotného zadání provedla Česká školní inspekce ve dnech 20. května 2015 – 30. června 2015 monitoring a kontrolu její organizace a průběhu. Celkem ČŠI navštívila 137 škol z 1310 škol, ve kterých probíhala kontrola realizace závěrečné zkoušky v 268 oborech vzdělání. Ze skupiny 31 Textilní výroba a oděvnictví byla navštívena 1 škola, ale konkrétní údaje o zjištěních týkajících se navštíveného oboru nejsou ve zprávě uvedeny. Doporučením ČŠI na základě uskutečněného monitoringu bylo

- zavést centrální evidenci počtu žáků účastnících se v jednotlivých oborech jednotné závěrečné zkoušky,
- podpořit technické vzdělávání formou kompenzace zvýšených nákladů na realizaci praktické závěrečné zkoušky, které musejí školy a jednotliví žáci vynakládat.

Ve skupině oborů **31 Textilní výroba a oděvnictví** jsou v současné době připraveny JZZZ pro všechny obory vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H. Do tvorby témat pro jednotlivá JZZZ se zapojily autorky ze škol, převážně učitelky odborných předmětů a učitelky odborného výcviku ze škol, které mají s přípravou žáků v těchto oborech dlouhodobé zkušenosti. Odborný obsah témat JZZZ všech oborů posoudili odborníci z praxe nominováni Hospodářskou komorou.

JZZZ pro obor vzdělání 31-58-H/01 Krejčí

Obor vzdělání je v souladu s ustanovením v RVP koncipován se zaměřením na dámské oděvy a se zaměřením na pánské oděvy; tomuto uspořádání odpovídá i koncepce JZZZ, kde jsou ve všech zkouškách (písemná, praktická, ústní) vytvořena témata pro zaměření dámské oděvy a pro zaměření pánské oděvy. Ve spolupráci s autorkami ze škol byl vytvořen značný počet témat: pro písemnou zkoušku v zaměření dámské oděvy 18 témat a v zaměření pánské oděvy 12 témat, pro praktickou zkoušku v zaměření dámské oděvy 18 témat a v zaměření pánské oděvy 13 témat, pro ústní zkoušku v zaměření dámské oděvy 60 témat a v zaměření pánské oděvy 50 témat. Žák vykoná zkoušku v zaměření, ve kterém se připravoval.

V souvislosti s přípravou „banky úkolů“ pro elektronickou písemnou zkoušku v oboru dochází v současné době ke změně koncepce JZZZ: vyřazení úkolů z konstrukce oděvů z písemné zkoušky a jejich začlenění do nově zařazené samostatné odborné práce, na kterou naváže zhotovení oděvního výrobku v praktické zkoušce; důvodem je, že žáci musí ručně připravit konstrukci oděvu (což není v rámci stávajícího informačního systému možné), zhotovit střih pro konkrétní oděvní výrobek, který je částečně stanoven technickým popisem, ale žáci budou mít možnost si připravit technický náčrt oděvního výrobku dle aktuálních módních trendů.

JZZZ pro obor vzdělání 31-57-H/01 Výrobce textilií

Jedná se o obor vzdělání s možností vytvořit v ŠVP dle ustanovení v RVP různá zaměření podle možného uplatnění absolventů na trhu práce a podle potřeb firem v daném regionu. Povolání výrobce textilií, tedy i obor vzdělání, lze charakterizovat jako obsluhu různých druhů textilních strojů a zařízení, vždy v kombinacích podle potřeb konkrétních zaměstnavatelů (firem). Praktická příprava žáků v oboru, i vykonání praktické zkoušky, se může realizovat pouze za úzké součinnosti školy a firmy. V období let 2005 - 2010 se žáci v oboru připravovali v jedné škole v ČR, a pro tyto žáky NÚV spolu se školou připravil JZZZ s minimálním potřebným počtem témat pro zkoušku písemnou, praktickou a ústní. Po roce 2010 se v oboru několik let žáci nepřipravovali, v současné době se v oboru připravují žáci ve 3 školách, a bude vhodné dříve připravená témata JZZZ aktualizovat, a možná i rozšířit, v souvislosti s přípravou písemné elektronické zkoušky.

JZZZ pro obor vzdělání 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy

Jedná se o obor vzdělání s možností koncipovat v ŠVP zaměření na modistku a zaměření na kloboučníka. V tomto oboru vzdělání se v minulém období žáci připravovali pouze v jedné škole v ČR, proto bylo JZZZ připraveno v minimálním počtu témat pro písemnou, praktickou a ústní zkoušku. V současné době se v oboru nepřipravuje ani jeden žák.

Ve všech oborech vzdělání jsou dle JZZZ ověřovány odborné kompetence kvalifikačního standardu příslušné úplné profesní kvalifikace; v maximálním rozsahu jsou požadované odborné kompetence obsaženy v ústní závěrečné zkoušce, téměř v maximálním rozsahu jsou zastoupeny v praktické závěrečné zkoušce a v písemné závěrečné zkoušce.

8.3 Ukončování studia v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E

Od školního roku 2010/2011 se jednotná zadání připravují i v oborech vzdělání s výučním listem pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příprava témat (úkolů) do JZZZ, jednotných zadání závěrečné zkoušky a realizace zkoušek podle JZZZ se uskutečňovala obdobně jako v oborech kategorie dosaženého vzdělání H.

Ve skupině oborů **31 Textilní výroba a oděvnictví** jsou připraveny JZZZ pro všechny obory vzdělání kategorie E. Do tvorby témat pro jednotlivá JZZZ se zapojily autorky ze škol, převážně učitelky odborných předmětů a učitelky odborného výcviku ze škol, které mají s přípravou žáků v těchto oborech dlouhodobé zkušenosti.

JZZZ pro obor vzdělání 31-59-E/01 Šití oděvů

Obor vzdělání je zaměřen na šití jednoduchých nepodšitých dámských oděvů, a v tomto smyslu bylo vytvořeno JZZZ s přiměřeným množstvím témat pro písemnou zkoušku (celkem 16), praktickou zkoušku (celkem 15) a ústní zkoušku (celkem 50). V souvislosti s přípravou elektronické písemné zkoušky byly úkoly z témat písemné zkoušky vloženy do „banky úkolů“ a připravuje se jejich revize (úprava).

JZZZ pro obor vzdělání 31-59-E/02 Šití prádla

Obor vzdělání je zaměřen na šití prádla osobního, stolního a ložního, a v tomto smyslu bylo vytvořeno JZZZ s přiměřeným množstvím témat pro písemnou zkoušku (celkem 15), praktickou zkoušku (celkem 15) a ústní zkoušku (celkem 50). V souvislosti s přípravou elektronické písemné zkoušky byly úkoly z témat písemné zkoušky vloženy do „banky úkolů“ a v současné době probíhá jejich revize (úprava).

JZZZ pro obor vzdělání 31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba

Obor vzdělání je koncipován na výkon pracovních činností v povolání dělník v textilní a oděvní výrobě - může vykonávat pomocné, přípravné, jednoduché obslužné a manipulační práce při výrobě textilií a oděvů, může vykonávat pracovní úkoly při předení, tkaní a pletení na jednoduchých strojích a zařízeních, při zhotovování textilií jednoduchých vazeb, např. při tkaní na ručních tkalcovských stavech a při zhotovování drobných textilních výrobků. Ve spolupráci se školami byla vytvořena témata zaměřená na ruční tkaní a zhotovování textilních výrobků jednoduchými technikami, témata z ostatních oblastí textilní a oděvní výroby dle RVP nebyla vytvořena, protože se pro tyto oblasti žáci nepřipravují.

Tento obor je z hlediska potřeb zaměstnavatelů na okraji jejich zájmu. JZZZ nebylo porovnáváno s ÚPK, protože v době vzniku JZZZ neexistovala ÚPK odpovídající tomuto oboru. Kromě toho se obor realizuje pouze v jednom z předpokládaných zaměření, a to v zaměření na tkalcovské práce, které nemají charakter průmyslové výroby - převažuje ruční práce na tkalcovských stavech nebo pomůckách a zařízeních pro realizaci jednoduchých textilních technik.

9. Analýzy kurikulárních dokumentů a informací ze škol

Zdrojem informací pro analýzu kurikulárních dokumentů byly v období od srpna 2016 do května 2017 školní vzdělávací programy (dále ŠVP) a části ŠVP poskytnuté školami, učební plány ze ŠVP a části ŠVP konkrétních škol zveřejněné na webových stránkách škol, vyplněné dotazníky z oslovených škol, vše v různé kombinaci. Dále byla posouzena odborná složka vzdělávání ve 2 rámcových vzdělávacích programech pro obory vzdělání z kategorie dosaženého vzdělání M.

Obor vzdělání	Školy
31-41-M/01 Textilnictví	SPŠ textilní, Tyršova 1, Liberec
31-43-M/01 Oděvnictví	VOŠON a SPŠO, Jablonského 333, Praha 7 Střední škola Strážnice, J. Skácela 890, Strážnice ISŠ živnostenská, Škroupova 13, Plzeň SPŠ textilní, Tyršova 1, Liberec
31-43-L/01 Oděvní technik	SPŠ a SOU, Friedova 1469, Pelhřimov
31-57-H/01 Výrobce textilií	Střední škola Brno, Charbulova 106, Brno Střední průmyslová škola, Hostovského 910, Hronov Střední škola, Sokolovská 1, Odry
31-58-H/01 Krejčí	SŠ oděvní a služeb, Tyršova 874, Vizovice ISŠ živnostenská, Škroupova 13, Plzeň SOŠ, Mládežnická 236, Litvínov - Hamr

	SŠ gastr. a služeb, Masarykovo nám. 2, Nová Paka SPŠ a SOU, Friedova 1469, Pelhřimov SŠ gastronomie a služeb, Dvorecká 29, Liberec
31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy	MESIT střední škola, Družstevní 818, Uherské Hradiště
31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba	Základní škola a střední škola Březejc, Sviny 13
31-59-E/01 Šití oděvů	Odborné učiliště, Zámek 1, Chroustovice Střední odborná škola, Jablonecká 51, Liberec SŠ technická, gastronomická a automobilní, Pražská 10, Chomutov Odborné učiliště Cvrčovice, Cvrčovice 131
31-59-E/02 Šití prádla	SŠ technická, gastronomická a automobilní, Pražská 10, Chomutov

Tabulka 10: Seznam škol, z jejichž zdrojů byly čerpány informace pro analýzu kurikulárních dokumentů

9.1 Analyzovaná ŠVP a RVP

Během školního roku 2016/2017 se obory skupiny 31 Textilní výroba a oděvnictví vyučovaly ve 36 školách. Vzorkem pro analýzu ŠVP bylo 9 škol; analyzováno bylo celkem 10 ŠVP (pro obory vzdělání 31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba, 31-59-E/01 Šití oděvů, 31-59-E/02 Šití prádla, 31-58-H/01 Krejčí). Dále bylo analyzováno celkem 6 učebních plánů (pro obory vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví, 31-43-M/01 Oděvnictví, 31-57-H/01 Výrobce textilií, 31-59-E/01 Šití oděvů, 31-59-E/02 Šití prádla).

Bylo posouzeno využití disponibilních hodin pro posílení všeobecně vzdělávacích předmětů, odborných teoretických předmětů a praktického vyučování. Bylo sledováno využití tvorby zaměřené v oborech a soulad názvu ŠVP s jeho obsahem.

Sedm škol, které vyučovaly některý z oborů ze skupiny 31 ve školním roce 2016/2017, byly osloveny krátkým dotazníkem k aktuálnosti obsahu RVP a k přípravě žáků v oboru, a bylo ponecháno na jejich volbě, zda dotazník vyplní a zašlou do NÚV. Šest z oslovených škol nám zaslalo stručné informace.

Analýze nebyly podrobeny obory vzdělání, ve kterých se nevyučují žáci, tedy obory 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy, 31-41-L/51 Textilnictví a 31-43-L/51 Oděvnictví.

Na podzim 2016 byly o vyjádření k aktuálnosti odborného obsahu RVP oborů 31-41-M/01 Textilnictví a 31-43-M/01 Oděvnictví požádány 2 členky oborové skupiny Textilnictví a oděvnictví - drobné připomínky budou využity při aktualizaci a revizi RVP.

9.2 Výsledky analýzy ŠVP

9.2.1 Výsledky analýzy ŠVP pro obory kategorie dosaženého vzdělání M a L

Obor vzdělání **31-41-M/01 Textilnictví** byl koncipován tak, aby při tvorbě ŠVP umožnil vytvořit zaměření odpovídající odborné šíři přípravy výroby, výroby a zušlechťování různých druhů textilií (např. konstruktér textilií, technolog, programátor výroby, technolog ve výrobním provozu) i možnost práce s textilní surovinou a textilními materiály (např. zbožíznalec při nákupu a prodeji textilních surovin a materiálu, odborník pro ověřování a testování kvality surovin, délkových a plošných textilií a kvality speciálních úprav textilií).

V oboru vzdělání se v současné době v ČR připravuje malý počet žáků ve 2 školách, z nichž jedna obor vzdělání pro další školní rok již nenabízí. ŠVP nebyl analyzován (nepodařilo se jej získat), v poskytnutém učebním plánu se nepodařilo stanovit využití disponibilních hodin, a název ŠVP, podle něhož škola vyučuje, odpovídá jednomu z možných zaměření, a to Oděvní, bytové a technické textilie, Výroba a prodej textilních materiálů.

Členka Oborové skupiny Textilnictví a oděvnictví za oblast textilnictví na podzim 2016 posoudila aktuálnost platného RVP 31-41-M/01 Textilnictví a navrhla drobné úpravy, které budou využity při aktualizaci a revizi RVP oboru vzdělání.

Tento obor vzdělání má přímou vazbu na profesní kvalifikace:

- Textilní technik dispečer
- Textilní technik mistr
- Textilní technik technolog
- Textilní technik kvality
- Textilní technik desinatér
- Operátor textilní výroby.

Obor vzdělání **31-43-M/01 Oděvnictví** byl koncipován tak, aby se absolventi uplatnili v povolání oděvní technik např. jako konstruktér oděvů a modelář, jako technolog při přípravě výroby oděvů, v procesu oddělování materiálu s použitím IKT, při sestavování polohových plánů a jako střihač, při řízení a organizaci oděvní výroby v pozicích technologa, mistra a programátora výroby, na úseku kontroly kvality ve výrobním provozu, na úseku nákupu a prodeje oděvních materiálů, oděvních výrobků a oděvní techniky, při řízení výroby oděvů a v módním poradenství.

Obor vzdělání má v současné době celkově nejvyšší počet žáků ze skupiny oborů 31, a to 296 žáků, ale vývoj v posledních deseti letech kopíruje vývoj v oboru vzdělání 31-58-H/01 Krejčí, tzn., že dochází k postupnému snižování připravujících se žáků v oboru.

Obor vzdělání nabízí pro školní rok 2017/2018 pět škol, ve školním roce 2016/2017 se obor vyučoval ve čtyřech školách, analyzován nebyl žádný ŠVP.

Školy, které obor vzdělání nabízejí, si zpracovaly ŠVP pod názvy: Oděv, módní a marketingové poradenství; Oděvnictví a módní návrhářství; Oděvní tvorba a módní poradenství; Oděvní a interiérový design; Oděvní design; Oděvní styling a módní poradenství.

Z informací, které zaslaly 3 školy, bylo zjištěno, že z 32 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání pro posílení

- všeobecně vzdělávacích předmětů využila první škola 18 vyučovacích hodin, druhá škola 8 vyučovacích hodin, třetí škola 8,5 vyučovací hodiny,
- odborných předmětů (teoretických, resp. teoreticko-praktických) využila první škola 9 vyučovacích hodin, druhá škola 16 vyučovacích hodin, třetí škola 17,5 vyučovací hodiny,
- učební praxe (praktického vyučování) využila první škola 5 vyučovacích hodin, druhá škola 4 vyučovací hodiny, třetí škola 6 vyučovacích hodin.

Poznámka: V případě druhé školy nebylo možné určit zařazení 4 vyučovacích hodin, protože předměty byly uvedeny obecně (příprava na maturitní zkoušku, volitelný předmět).

Čtyři školy, které vyučovaly obor ve školním roce 2016/2017, byly také osloveny krátkým dotazníkem k RVP a přípravě žáků v oboru; tři školy dotazník vyplnily a poskytly informace. Školy uvádějí:

- Zaměření jsme pro tento obor nevytvářeli, protože to RVP ani nepředpokládá, ale konkretizovaný obsah z využití disponibilních hodin jsme promítly do názvu ŠVP.
- K realizaci praktického vyučování (učební praxe):
 - První škola - praktické vyučování se realizuje ve škole, máme k tomu dostatečné a potřebné vybavení. Jsme však v neustálém kontaktu s firmami, se kterými výuku konzultujeme, do některých firem žáci nepravidelně dochází. V reálném prostředí absolvují žáci odbornou praxi.
 - Druhá škola - praktická výuka se realizuje v dílnách školy, které jsou vybaveny jako v průmyslu. Na reálném pracovišti absolvují žáci od 2. ročníku vždy 2 týdny praxe všichni žáci. V 1. ročníku také šijí celé 2 týdny v dílnách, ale jen ve škole.
 - Třetí škola - praktické vyučování se realizuje ve škole v nově vybavených dílnách, odborná praxe probíhá částečně v prostorách školních dílen a částečně v reálném prostředí – firmy, divadelní šicí dílny, salony ...
- K možnosti sloučení oborů vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví a 31-41-M/01 Textilnictví: Všechny tři školy se shodly na tom, že sloučení těchto oborů není vhodné, zejména

s ohledem na rozdílné možnosti praktického vyučování ve školních dílnách a na reálném pracovišti i s ohledem na zásadní rozdíly v charakteru textilní a oděvní výroby.

Další informace:

- Vzhledem k povinné maturitní zkoušce z matematiky budeme snižovat počty hodin společenskovedního vzdělávání a ekonomického vzdělávání a dojde k posílení matematického vzdělávání.
- Jeden typ maturitní zkoušky pro všechny nutí odborné školy posilovat všeobecně vzdělávací předměty na úkor odborných předmětů. To je zase proti požadavkům reálné praxe. Zastáváme stanovisko, že jedna forma maturitní zkoušky pro všechny obory a školy je špatně a jednoznačně jde proti požadavkům firem na odbornost žáků.
- Díky nízkému finančnímu ohodnocení absolventů v praxi je počet uchazečů o studium oděvních oborů naprosto mizivý, a pokud firmy nebudou ochotny adekvátně ohodnotit tyto náročné profese, dojde k jejich „vyhynutí“. Několik málo škol, na kterých se ještě tyto obory vyučují, se zoufale snaží každý rok „nabrat“ alespoň hrstku zájemců o studium. Neustále se mluví o strojírenských oborech (MŠMT, média, firmy...), ale podpora oděvních oborů je nulová.

Členka oborové skupiny Textilnictví a oděvnictví za oblast oděvnictví na podzim 2016 posoudila aktuálnost platného RVP 31-43-M/01 Oděvnictví, a navrhla drobné úpravy, které budou využity při aktualizaci a revizi RVP oboru vzdělání.

Tento obor vzdělání má přímou vazbu na profesní kvalifikace:

- Oděvní technik střihač
- Oděvní technik mistr
- Oděvní technik kvality
- Oděvní technik technolog
- Oděvní technik konstruktér a modelář
- Oděvní technik dispečer
- Operátor oděvní výroby.

Obor vzdělání **31-43-L/01 Oděvní technik** byl koncipován tak, aby absolvent našel uplatnění ve středních a velkých oděvních firmách v povolání oděvní technik v pozicích při zajišťování výroby oděvů, zejména jako mistr, programátor výroby, technolog ve výrobním provozu a operátor oděvní výroby a na úseku uplatňování systémů řízení kvality jako oděvní technik kvality. Obor vzdělání (dříve Operátor oděvní výroby) je již delší dobu „v útlumu“, o čemž vypovídá celkový počet žáků 771 v roce 2007 a celkový počet žáků 11 v roce 2017 (žáci ve školním roce 2016/2017 byli pouze ve 3. a 4 ročníku v jedné škole).

Tento obor vzdělání má přímou vazbu na profesní kvalifikace:

- Oděvní technik mistr
- Oděvní technik kvality
- Oděvní technik dispečer
- Operátor oděvní výroby.

Obor vzdělání nabízí pro školní rok 2017/2018 1 škola, ve školním roce 2016/2017 se obor vyučoval v 1 škole, ŠVP nebyl analyzován. Škola konstatovala, že odborný obsah oboru vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik je částečně shodný s odborným obsahem oboru vzdělání 31-58-H/01 Krejčí; další školy poukázaly na to, že obor krejčí je více zaměřen na řemeslo, zatímco obor oděvní technik na průmyslovou výrobu oděvů. Škola, která připravuje žáky v oboru oděvní technik, nabízí přípravu žáků i v oboru krejčí, ale tento obor se opakovaně škole několik let nedaří otevřít.

Nástavbové obory vzdělání **31-41-L/51 Textilnictví** a **31-43-L/51 Oděvnictví** se v současné době jeví jako neperspektivní, protože v prvním se již více jak 10 let nepřipravují žáci (je to logické, protože obor je určen pro přípravu absolventů 3letého oboru vzdělání výrobce textilií, a ti se již delší dobu připravují v oboru v omezeném počtu), ve druhém oboru vzdělání se sice před deseti lety připravovalo celkem 130 žáků, ale v posledních letech přestaly školy obor nabízet - zřejmě malý počet zájemců s klesajícím počtem absolventů oboru krejčí.

9.2.2 Výsledky analýzy ŠVP pro obory kategorie dosaženého vzdělání H

Obor vzdělání **31-57-H/01 Výrobce textilií** byl koncipován tak, aby umožnil vytvářet ve školních vzdělávacích programech zaměření ze dvou technologických oblastí textilní výroby v různé kombinaci, minimálně však z jedné - záleží na výrobním zaměření firmy, pro kterou se žák připravuje. Při tvorbě ŠVP je vhodné varianty technologických oblastí textilní výroby konkrétně uvést v názvu ŠVP; bylo zjištěno z webových stránek škol, že této možnosti využila pouze jedna škola z 5 škol, které obor vzdělání nabízejí. V rámcovém rozvržení obsahu vzdělávání v RVP bylo stanoveno 25 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání.

Vývoj v přípravě žáků v oboru vzdělání je přetržitý; v minulém desetiletí byly školní roky, ve kterých se žáci v oboru nepřipravovali. V posledních letech však došlo k oživení s ohledem na potřeby některých zaměstnavatelů, kteří potřebují nahradit zaměstnance odcházející do důchodu; zaměstnavatelé spolu se středními školami v místě činnosti firmy oslovují žáky ZŠ a rodiče s nabídkou uplatnění v textilních firmách, např. VEBA Broumov, Nová Mosilana v Brně. Obor se však většinou neotevřít každý rok.

Obor vzdělání nabízí pro školní rok 2017/2018 5 škol, ve školním roce 2016/2017 se obor vyučoval ve 3 školách, ŠVP nebyly analyzovány, protože je školy neposkytly, získali jsme pouze dílčí informace k tomuto oboru vzdělání ze dvou škol.

První škola: Obecně se domníváme, že pro rozpracování do ŠVP nemusí být v RVP prováděny úpravy, protože materiál postihuje širokou škálu textilních výrob. Odborné kompetence a rozvržení obsahu je vhodné, vždy je dán prostor pro zaměření dle dominantní výroby. Ke společnému obsahu a rozsahu oborů krejčí, výrobce pokrývek hlavy a výrobce textilií škola uvádí: Obory krejčí a výrobce pokrývek hlavy jsou zaměřeny na konkrétní výrobu oděvů nebo pokrývek hlavy, výrobce textilií má oblast daleko širší - představuje širokou oblast různých výrob. U všech oborů mají dominantu technologické postupy, částečně se překrývají textilie - v oborech krejčí a výrobce pokrývek hlavy pouze oděvní textilie, v oboru výrobce textilií jsou všechny vyráběné textilie včetně oděvních.

Druhá škola: Na základě učebního plánu zveřejněného na webových stránkách pro obor výrobce textilií bylo zjištěno, že z 25 disponibilních hodin byly 4 hodiny využity pro všeobecně vzdělávací předměty, 9 hodin pro teoretické odborné předměty a 12 hodin pro posílení odborného výcviku. Název ŠVP je shodný s názvem oboru, ze skladby odborných předmětů lze odhadnout, že je obor zaměřen na výrobu textilií (není konkretizována) a na zušlechťování vyrobených textilií. Teoretická výuka se uskutečňuje ve škole zaměřené i na obory z jiných skupin oborů, odborný výcvik se zřejmě realizuje od 1. ročníku ve firmě z důvodu materiálně technického zabezpečení praktické výuky.

Tento obor vzdělání má přímou vazbu na profesní kvalifikace:

- Přadlák
- Tkadlec
- Pletař
- Úpravář textilií
- Barvíř textilií
- Tiskař textilií
- Plstář
- Úpravář srsti
- Zušlechťovač plsti
- Tiskař textilií na digitálních tiskacích strojích
- Výrobce technických textilií.

Obor vzdělání **31-58-H/01 Krejčí** byl koncipován tak, aby bylo možné vytvořit školní vzdělávací program, který by umožnil připravit žáka pro konkrétní zaměření, pro výkon povolání krejčí v pozici zaměstnance v různě velkých oděvních firmách i pro uplatnění v malých firmách

a v živnostech. V oboru vzdělání 31-58-H/01 Krejčí došlo v průběhu posledních 10 let k dramatickému snížení v počtu připravujících se žáků: ve školním roce 2016/2017 se v oboru připravuje celkem 104 žáci, ve školním roce 2006/2007 se připravovalo celkem 1806 žáků. Tento stav zřejmě kopíroval vývoj na trhu práce a působí i jiné faktory: nízké finanční ohodnocení pracovníků v oděvních provozech, malá prestiž povolání, intelektová a manuální náročnost oboru, ztráta zaměstnání v oboru rodičů žáků, ukončování činnosti firem apod.

Obor vzdělání nabízí pro školní rok 2017/2018 15 škol, ve školním roce 2016/2017 se obor vyučoval v 9 školách, analyzovány byly ŠVP ze 4 škol.

Platný RVP umožňuje vytvářet ve školních vzdělávacích programech zaměření na dámské oděvy, na pánské oděvy a na oděvy. Při tvorbě školních vzdělávacích programů se tyto programy většinou zaměřovaly na dámské oděvy, výjimečně na pánské oděvy, a zaměření na oděvy školy dlouhodobě nevyužívají. V rámcovém rozvržení obsahu vzdělávání v RVP bylo stanoveno 16 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání. Některé školy využily možnosti vyjádřit obsah a zaměření svého ŠVP již v názvu, např. Dámská krejčová, Krejčí pro dámské oděvy a bytový textil, některé školy vyjádřily v názvu přístup k přípravě na povolání krejčí - vyjádřily charakter přípravy žáků pro zhotovování oděvů a komunikaci s individuálním zákazníkem, např. Tradiční krejčí, Krejčí se zaměřením na modelování oděvů, většina škol však zůstala u názvu ŠVP Krejčí.

Při analýze poskytnutých ŠVP bylo zjištěno, že z 16 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání pro posílení

- všeobecně vzdělávacích předmětů využila první škola 4,5 hodiny a druhá a třetí škola disponibilní hodiny pro posílení těchto předmětů nevyužila, čtvrtá škola využila 1 hodinu,
- odborných teoretických předmětů, resp. teoreticko-praktických, využila první škola 4,5 hodiny, druhá škola 6 hodin, třetí a čtvrtá škola 2 hodiny,
- odborného výcviku využila první škola 7 hodin, druhá škola 10 hodin, třetí škola 14 hodin a čtvrtá škola 13 hodin.

První a druhá škola nazvala své ŠVP Krejčí, ačkoli ŠVP je zaměřeno na dámské oděvy a byla by vhodná konkretizace názvu jako úplná informace o obsahu školního vzdělávacího programu, třetí škola (s největším počtem hodin odborného výcviku) nazvala ŠVP Krejčí se zaměřením na modelovou výrobu oděvů s cílem připravit žákyně co nejlépe pro samostatnou práci v zakázkovém krejčovství.

Školy, které vyučovaly obor ve školním roce 2016/2017, byly také osloveny krátkým dotazníkem k RVP a k přípravě žáků v oboru; 5 škol dotazník vyplnilo a poskytlo informace - z nich vyplývá:

- K částem Odborné kompetence a Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání nemají školy připomínky. Struktura obsahových okruhů je vyhovující, výsledky vzdělávání a jejich obsah také, pouze z 1 školy přišly drobné připomínky a náměty na úpravu ve výsledcích vzdělávání a učivu.
- K dotazu na možnost sloučení oborů vzdělání 31-58-H/01 Krejčí, 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy a 31-57-H/01 Výrobce textilií na úrovni RVP všechny školy vyloučily jako obsahově neslučitelný obor výrobce textilií s dalšími obory, dvě školy vyloučily i sloučení oborů krejčí a výrobce pokrývek hlavy, zejména z důvodu časové, intelektové a manuální náročnosti oboru krejčí.
- Ke společnému odbornému obsahu oborů 31-58-H/01 Krejčí a 31-43-L/01 Oděvní technik se vyjádřily 3 školy, ostatní se nevyjádřily. Jedna škola tuto možnost zamítla (z důvodu časové, intelektové a manuální náročnosti oboru krejčí směřujícího k individuální zakázkové výrobě oděvů), 2 školy konstatovaly, že odborný obsah je částečně společný, ale obor krejčí je zaměřen na řemeslo, zatímco oděvní technik na průmyslovou výrobu oděvů.
- Dále školy uvedly, že příprava žáků v oboru vzdělání 31-58-H/01 Krejčí se v odborném výcviku realizuje ve školních dílnách, školy ale hledají možnost, aby si žáci vyzkoušeli práci i v reálném provozu.

Zaměření oboru vzdělání pro výrobu dámských oděvů má přímou vazbu na profesní kvalifikace:

- Zhotovování sukní, halenek a šatů
- Zhotovování dámských kostýmů a plášťů
- Stříhání oděvů (stříhová služba).

Zaměření oboru vzdělání pro výrobu pánských oděvů má přímou vazbu na profesní kvalifikace:

- Zhotovování pánských obleků
- Zhotovování pánských plášťů a bund
- Stříhání oděvů (stříhová služba).

Profesní kvalifikace „Úpravy a opravy oděvů“ má volnou vazbu na obě zaměření oboru vzdělání (dámské oděvy, pánské oděvy).

Profesní kvalifikace „Švadlena“ má volnou vazbu na zaměření dámské oděvy v oboru vzdělání.

Obor vzdělání **31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy** byl koncipován tak, aby umožnil koncipovat ŠVP zaměřené na přípravu pro pozice kloboučník a modistka, tedy výrobu dámských, pánských a dětských pokrývek hlavy individuálním i hromadným způsobem z různých druhů materiálů a různými technologiemi.

Obor vzdělání má přímou vazbu na profesní kvalifikace

- Kloboučník
- Modistka.

V oboru vzdělání se dlouhodobě nepřipravují žáci, v uplynulých 10 letech se čas od času připravovalo několik žáků pouze ve škole MESIT v Uherském Hradišti. Škola byla oslovena; ve školním roce 2016/2017 se žáci v oboru nepřipravovali a škola nenabízí obor ani pro školní rok 2017/2018. ŠVP nebyl analyzován.

9.2.3 Výsledky analýzy ŠVP pro obory kategorie dosaženého vzdělání E

Obor vzdělání **31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba** je 2letý. Byl koncipován tak, aby při tvorbě ŠVP umožnil vytvářet zaměření na textilní výrobu nebo na oděvní výrobu, a využitím 22 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání dále konkretizovat obsah vzdělání, zejména s ohledem na široký záběr textilní výroby (pomocné, přípravné, obslužné a manipulační práce při výrobě textilií, předení, tkaní a pletení na jednoduchých strojích a zařízeních, při zhotovování tkanin na ručních tkalcovských stavech apod.).

V oboru vzdělání se dlouhodobě připravuje malý počet žáků se specifickými vzdělávacími potřebami. Na základě informací z projektu NZZ lze konstatovat, že ŠVP odvozená od RVP se obsahově zaměřují převážně na tkalcovské práce ručního charakteru a příbuzné techniky, možnosti přípravy pro průmyslovou výrobu textilií a jednoduché práce v oděvní výrobě dané RVP nebyly využity.

Obor vzdělání nabízí pro školní rok 2017/2018 šest škol, ve školním roce 2016/2017 se obor vyučoval v pěti školách, analyzován byl jeden ŠVP se zaměřením na Tkalcovské práce (v RVP profilový obsahový okruh Textilní výroba). Bylo zjištěno, že z 22 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání bylo využito pro posílení

- všeobecně vzdělávacích předmětů 10 hodin (český jazyk a literatura, matematika, společenská výchova a tělesná výchova),
- odborných předmětů 3 hodiny (technologie),
- odborného výcviku 9 hodin.

Školy, které nabízejí tento obor vzdělání, obsah přípravy konkretizovaly v názvech svých ŠVP, např. Tkalcovská, pletařská a oděvní výroba; Oděvní výroba; Textilní výroba - tkalcovství; Tkalcovské práce; Tkalcovství.

Zaměření oboru vzdělání na textilní výrobu má vazbu na profesní kvalifikaci

- Dělník v textilní výrobě.

Zaměření oboru vzdělání na oděvní výrobu má vazbu na profesní kvalifikaci

- Dělník v oděvní výrobě.

Je nutné podotknout, že obě uvedené profesní kvalifikace odpovídají typovým pozicím v NSP a jednoduchým činnostem v reálném provozu průmyslové výroby textilií a oděvů. Obě profesní kvalifikace systémově náleží k tomuto oboru vzdělání, ale jsou využitelné pouze pro dospělé pracovníky, nikoli pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami v rámci počátečního vzdělávání. Profesní kvalifikace, které by popsaly pracovní činnosti při tkaní na ručních tkalcovských stavech a při použití různých ručních textilních technik, nebyly v SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl vytvořeny.

Obor vzdělání **31-59-E/01 Šití oděvů** je 3letý. Byl koncipován tak, aby umožnil přípravu žáků se specifickými vzdělávacími potřebami na výkon typové pozice švadlena a šička oděvních výrobků při šití jednoduchých dámských oděvů, např. sukní, kalhot, halenek a šatů individuálním i hromadným způsobem. Nepředpokládala se tvorba zaměření; 19 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání má umožnit posílit ty předměty, ve kterých mají žáci problémy se zvládnutím požadavků dle profilu absolventa, nebo dle specifických vzdělávacích potřeb žáků.

Obor vzdělání nabízí pro školní rok 2017/2018 třináct škol, ve školním roce 2016/2017 se obor vyučoval v 10 školách (celkem 103 žáků), analyzovány byly ŠVP ze 4 škol.

Většina škol nazvala ŠVP názvem oboru, tedy Šití oděvů, vyskytly se i názvy Škola oděvní kultury, Módní dekorátérka, Módní dekoratér. Prostudováním ŠVP Módní dekoratér bylo zjištěno, že ŠVP je zpracováno komplexně a poměrně podrobně, svými nároky na žáky ale převyšuje požadavky stanovené platným RVP pro obor Šití oděvů, a je otázkou, zda takto naplánovanou přípravu žáci se specifickými vzdělávacími potřebami zvládnou.

Při analýze poskytnutých ŠVP bylo zjištěno, že z 19 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání využily školy disponibilní hodiny tímto způsobem:

- pro posílení všeobecně vzdělávacích předmětů (3 školy na posílení tělesné výchovy po 3 hodinách, čtvrtá škola 2,5 hodiny na posílení českého jazyka, matematiky a tělesné výchovy,

- pro posílení odborných předmětů teoretických, resp. teoreticko-praktických, využila první škola 0,5 hodiny, druhá škola 4 hodiny, třetí škola možnost nevyužila, čtvrtá škola 4,5 hodiny,
- pro posílení odborného výcviku využila první škola 15,5 hodiny, druhá škola 12 hodin, třetí škola 16 hodin a čtvrtá škola 12 hodin.

Dvě školy posílily učební plán nad stanovený minimální počet vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání - první škola o 2 hodiny (z toho 1 hodina na odborný výcvik), druhá škola o 6 hodin (odborný výcvik).

Tři školy, které vyučovaly obor ve školním roce 2016/2017, byly také osloveny krátkým dotazníkem k RVP a přípravě žáků v oboru; dvě školy dotazník vyplnily a poskytly informace. Školy uvádějí:

- Odborný výcvik realizujeme ve školních dílnách, které jsou vybaveny průmyslovou oděvní technikou, dále také v reálném prostředí v provozech pro výrobu oděvů u smluvních partnerů.
- Pro odborný výcvik jsou v naší škole velmi dobře vybavené dílny, kde mají žáci vhodné prostředí pro výuku. Vzhledem k tomu, že jsou přijímány zakázky na hotovení či opravy oděvů od zákazníků, část výuky je realizována v reálném prostředí individuální zakázkové výroby. Pokud žák zhotovuje výrobek, podílí se pouze sám, výroba není rozdělena na jednotlivé operace jako u sériové výroby.
- Nedoporučujeme zkrátit přípravu v oboru 31-59-E/01 Šití oděvů na 2 roky. Speciální školy jsou určeny žákům, kteří mají doporučení ze ŠPZ pro vzdělávání ve 3. stupni podpůrných opatření, žáci by shrnutí učiva do 2 let rozhodně nezvládli. Již nyní je náročnost učiva na hranici limitů našich žáků oboru „E“. Zkrácení přípravy rozhodně nedoporučujeme, naopak máme zkušenost, že žáci musí leckdy opakovat ročník vzhledem k náročnosti obsahu učiva. Během delšího studia získají žáci větší jistotu v odborném výcviku při manuálních činnostech, dojde k většímu zaučení při výkonu technologických operací. V teoretické výuce je nutné látku neustále opakovat, aby došlo k upevnění základních znalostí nutných pro další nadstavbová témata, stejně leckdy není dostatek času na procvičení a upevnění učiva.
- Jako účelné vidíme zrevidovat obsah učiva v RVP, které je v některých oblastech a tématech vyžadováno do velkých podrobností. Redukce by mohly také proběhnout v oblasti množství výrobků, které musí žáci zvládnout a tuto změnu i promítnout do vyhlášených témat závěrečných zkoušek.
- Sloučení oboru 31-59-E/01 Šití oděvů s oborem 31-59-E/02 Šití prádla by bylo možné, pokud by RVP umožnilo tvořit v rámci modulů v RVP (zřejmě myšleny profilující obsahové

okruhy) několik ŠVP, a obor vzdělání 31-59-E/02 Šití prádla by byl tříletým oborem vzdělání.

- Sloučení oboru 31-59-E/01 Šití oděvů s oborem 31-59-E/02 Šití prádla: Při prostudování odborných kompetencí v oboru 31-59-E/02 Šití prádla lze jednoznačně konstatovat, že sloučení není možné vzhledem k markantní odlišnosti obsahu vzdělání obou oborů. Existuje pouze minimum množství témat, která se v oborech překrývají, a které jsou však na okraji obsahu učiva a představují nutné základní dovednosti pracovníka (stehy, švy, dírky, patky apod.).
- Sloučení oboru 31-59-E/01 Šití oděvů s oborem 31-58-H/01 Krejčí: Při prostudování odborných kompetencí v oboru 31-58-H/01 Krejčí lze nalézt některé prvky, které by mohly být společné pro oba obory, lze však konstatovat, že stanovený rozsah učiva v oboru krejčí v oblasti technologie oděvních výrobků a konstrukce oděvních výrobků je daleko rozsáhlejší než pro obor šití oděvů.
- Absolventi oborů „E“ jsou pracovníci připravující se na výkon práce pod dohledem a vyžadují při zaučování na danou práci průběžnou pomoc a kontrolu, což u oboru krejčí jsou nutné kompetence pro samostatný výkon práce na daném výrobku. S našimi žáky jistě nezvládneme navíc probrat teoreticky, a i v odborném výcviku ušít sako, plášť, pánské kalhoty a všeobecně všechny podšívkované oděvy. Důležitá je otázka, jaký obor by z toho vznikl? Obor vzdělání „H“ nebo „E“? Z výše uvedených důvodů nedoporučujeme slučování uvedených dvou oborů.

Obor vzdělání má vazbu na tyto profesní kvalifikace:

- Šička oděvních výrobků (přímá vazba)
- Švadlena (volná vazba).

Obor vzdělání **31-59-E/02 Šití prádla** je 2letý. Byl koncipován tak, aby umožnil přípravu žáků se specifickými vzdělávacími potřebami na výkon typové pozice šička kusových výrobků při šití osobního, stolního a ložního prádla individuálním a hromadným způsobem. Nepředpokládala se tvorba zaměření; 12 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání umožňuje posílit ty předměty, ve kterých mají žáci problémy se zvládnutím požadavků dle profilu absolventa, nebo dle specifických vzdělávacích potřeb žáků.

Obor vzdělání nabízí pro školní rok 2017/2018 tři školy, ve školním roce 2016/2017 se obor vyučoval ve 3 školách (velmi malý počet žáků). Byl analyzován jeden ŠVP; bylo zjištěno, že z 12 disponibilních týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání byly využity pro posílení

- všeobecně vzdělávacích předmětů 2 hodiny (tělesná výchova),

- odborných teoretických předmětů 0 hodin,
- odborného výcviku 10 hodin.

Na webových stránkách škol bylo zjištěno, že názvy ŠVP jsou Šití prádla a Šička, což odpovídá obsahu oboru vzdělání.

Obor vzdělání má přímou vazbu na profesní kvalifikaci

- Šička kusových výrobků.

9.2.4 Celkové hodnocení výsledků analýzy kurikulárních dokumentů

Z výsledků analýzy vyplývá, že školy využívají disponibilní hodiny uvedené v RVP, v některých případech výuku posilují i dalšími hodinami nad minimální počet vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání stanovený v RVP.

Bylo zjištěno, že způsob využití disponibilních hodin souvisí s kategorií oboru vzdělání:

- V oborech vzdělání s výučním listem v kategorii dosaženého vzdělání H i E je většina disponibilních hodin využita pro posílení odborného výcviku.
- V analyzovaných ŠVP pro obory kategorie dosaženého vzdělání E byly z disponibilních hodin posíleny i hodiny tělesné výchovy, což zřejmě souvisí se speciálními vzdělávacími potřebami připravovaných žáků.
- V oboru vzdělání s maturitní zkouškou 31-43-M/01 Oděvnictví je většina disponibilních hodin využita k posílení teoretického vyučování; pro obor vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví se nepodařilo využití disponibilních hodin z učebního plánu identifikovat, pro obor vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik nebyl učební plán k dispozici.

Zaměření v ŠVP jsou vytvářena v těch oborech vzdělání, ve kterých je to v souladu s pojetím RVP.

Bylo zjištěno, že část škol nevyužívá možnosti vyjádřit zaměření v názvu ŠVP. Týká se to zejména oboru vzdělání 31-58-H/01 Krejčí, ve kterém se předpokládá dle RVP zaměření na dámské oděvy nebo na pánské oděvy; tato zaměření, která konkrétněji určují přípravu žáků, nejsou v názvu ŠVP vyjádřena u velké části škol - ŠVP mají pouze název Krejčí. Konkretizace názvu ŠVP by jistě přispěla k lepší informovanosti odborné, rodičovské i žákovské veřejnosti o zaměření přípravy žáků.

10. SWOT analýza možných řešení a přístupů pro revizi RVP ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví

10.1 Analýza prostupnosti oborů vzdělání ve stejné kategorii vzdělání

10.1.1 Kategorie dosaženého vzdělání M, L0 a L5

Ve skupině oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví je 5 oborů vzdělání, obory vzdělání 31-41-L/51 Textilnictví a 31-43-L/51 Oděvnictví se na žádné škole již delší dobu nevyučují, proto nebudou analyzovány.

Kód a název oboru vzdělání	Celkem žáci	Absolventi
31-41-M/01 Textilnictví	69	12
31-43-M/01 Oděvnictví	296	38
31-43-L/01 Oděvní technik	11	0

Tabulka 11: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M a L

Propojení mezi obory vzdělání není vhodné a možné z těchto důvodů:

Obor vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví má odlišný odborný základ v porovnání s obory vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví a 31-43-L/01 Oděvní technik; v tomto smyslu se vyjádřily i zástupci oslovených škol.

Obory vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví a 31-43-L/01 Oděvní technik mají sice společný odborný základ v obsahových okruzích zaměřených na konstrukční přípravu, technologickou přípravu, oděvní techniky a výrobu oděvů, jsou ale různého rozsahu a hloubky učiva, **ale podstatný rozdíl je v rozsahu praktické přípravy**, kdy v oboru vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví je zařazena učební praxe a v oboru vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik je zařazen odborný výcvik.

10.1.2 Kategorie dosaženého vzdělání H

Ve skupině oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví jsou v této kategorii oborů vzdělání 3 obory vzdělání. Všechny 3 obory vzdělání byly analyzovány, i když v oboru 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy se již několik let nepřipravují žáci.

Kód a název oboru vzdělání	Celkem žáci	Absolventi
31-57-H/01 Výrobce textilií	43	0
31-58-H/01 Krejčí	104	27
31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy	0	0
Celkem	147	27

Tabulka 12: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H

Propojení mezi těmito obory není vhodné a možné z těchto důvodů:

Obor vzdělání 31-57-H/01 Výrobce textilií má **odlišný odborný základ** v porovnání s obory vzdělání 31-58-H/01 Krejčí a 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy. Obor výrobce textilií je široce profilovaný a umožňuje vytvářet určitý počet variant zaměření dle potřeb textilních firem, ale obsahově (zejména charakterem a obsahem odborných kompetencí, resp. pracovních činností) se s oborem krejčí a oborem výrobce pokrývek hlavy „neprotíná“.

Propojení oborů vzdělání 31-58-H/01 Krejčí a 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy je problematické, protože má velmi malý společný odborný základ v oblasti šitých pokrývek hlavy a oděvních výrobků (materiály, šicí stroje, základy konstruování, stříhání materiálů, šití a tvarování výrobků). Pokud by došlo ke sloučení obou oborů na úrovni RVP, bylo by potřeba s ohledem na malý společný odborný základ vytvořit **profilové obsahové okruhy Výroba oděvů a Výroba pokrývek hlavy**. Školy, které připravují žáky v oboru krejčí, se vyjádřily k tomuto návrhu zamítavě, škola MESIT, která připravovala žáky v oboru výrobce pokrývek hlavy, se nevyjádřila, protože nemá v současné době odborníky v oboru výrobce pokrývek hlavy, a samozřejmě ani v oboru krejčí.

Případné spojení oborů krejčí a oboru výrobce pokrývek hlavy, např. do oboru vzdělání „výrobce oděvů a pokrývek hlavy“, je třeba diskutovat v rámci přípravy revize rámcových vzdělávacích programů.

10.1.3 Kategorie dosaženého vzdělání E

Ve skupině oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví jsou 3 obory vzdělání.

Obor vzdělání 31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba je 2letý, má 2 profilové obsahové okruhy (Textilní výroba, Oděvní výroba), ve velmi malém rozsahu se překrývá s obory 31-59-E/01 Šití oděvů a 31-59-E/02 Šití prádla.

3letý obor vzdělání 31-59-E/01 Šití oděvů a 2letý obor vzdělání 31-59-E/02 Šití prádla mají společný odborný základ v technické přípravě (textilie, drobná příprava, základy čištění a ošetřování textilií) a technikách šití a šití částí společných pro oděvy a prádlo.

Kód a název oboru vzdělání	Celkem žáci	Absolventi
31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba	67	16
31-59-E/01 Šití oděvů	103	17
31-59-E/02 Šití prádla	14	9

Celkem	184	42
---------------	------------	-----------

Tabulka 13: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E

Existují určité možnosti sloučení a propojení těchto existujících oborů vzdělání na úrovni RVP, k vlastní konkretizaci by došlo na úrovni ŠVP:

1. Koncipovat jeden 2letý obor vzdělání „Textilní a oděvní výroba“, do něhož by byl integrován stávající 2letý obor vzdělání „Šití prádla“; měl by zařazený čtyři profilové obsahové okruhy, a to textilní výroba, řemeslná výroba textilií, oděvní výroba a šití prádla. Zároveň by existoval 3letý obor vzdělání „Šití oděvů“ podle stávající koncepce.
2. Koncipovat jeden „stupňovitý“ obor vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E, který by umožňoval výstupy po 2. ročníku získáním výučního listu, a případně osvědčení o profesní kvalifikaci, a totéž po 3. ročníku; do RVP tohoto oboru by byly integrovány všechny stávající obory kategorie dosaženého vzdělání E ve skupině 31. Nezbytným předpokladem je ale úprava legislativy - do školského zákona by se musely zakotvit „stupňovité obory“.

Školy, které vyučují žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, se ale vyjadřovaly proti sloučení těchto oborů, jedna škola připustila sloučení oborů šití prádla a šití oděvu za předpokladu, že nový obor vzdělání bude 3letý.

10.2 Analýza prostupnosti oborů vzdělání pro různé kategorie vzdělání

Ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví existuje v současné době celkem 11 oborů vzdělání v kategoriích dosaženého vzdělání M, L0, L5, H a E. Pro posouzení prostupnosti mezi jednotlivými kategoriemi jsou relevantní obory uvedené v tabulkách č. 14 a 15.

Kód a název oboru vzdělání	Celkem žáci	Absolventi
31-43-L/01 Oděvní technik	11	0
31-58-H/01 Krejčí	104	27
31-59-E/01 Šití oděvů	103	17
31-59-E/02 Šití prádla	14	9

Tabulka 14: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorií dosaženého vzdělání L, H a E - oblast oděvnictví

Obory vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik a 31-58-H/01 Krejčí mají společný odborný základ v obsahových okruzích zaměřených na konstrukční a technologickou přípravu, oděvní techniky a výrobu, resp. zhotovování oděvů. I když v obou oborech probíhá praktická příprava v předmětu odborný výcvik, je praktická příprava v oboru 31-58-H/01 Krejčí rozsáhlejší na úrovni RVP, a zpravidla i na úrovni ŠVP, protože školy využívají k posílení odborného výcviku disponibilní hodiny. Obor 31-58-H/01 Krejčí je zaměřen na individuální zhotovování oděvů, zatímco 31-43-L/01 Oděvní technik na hromadnou (průmyslovou) výrobu oděvů. Lze konstatovat, že by bylo možné obory vyučovat v rámci jednoho oboru vzdělání, ale „slabinu“ to má v tom, že obor Oděvní technik se vyučuje pouze na jedné škole v ČR, která sice obor vzdělání 31-58-H/01 Krejčí nabízí, ale v současné době se v oboru nepřipravuje ani jeden žák.

Obory vzdělání 31-58-H/01 Krejčí a 31-59-E Šití oděvů mají částečný společný odborný základ v obsahových okruzích zaměřených na technologickou přípravu, oděvní techniky a zhotovování dámských oděvů, resp. šití jednoduchých dámských oděvů. Oba obory jsou v současné době 3leté; obor krejčí je intelektově i manuálně náročný, protože jeho součástí je i konstrukce oděvů, zhotovení střihů oděvů a nastříhání oděvů, zatímco obor šití oděvů se zaměřuje pouze na šití jednoduchých dámských oděvů. Teoreticky existuje možnost prostupnosti oborů, ale v současné době ji velmi omezuje skutečnost, že obor šití oděvů je určen pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a že se oba obory vzdělání nevyučují současně ani na jedné škole v ČR. Pro propojení obou oborů by naopak svědčila skutečnost, že do oboru krejčí v současné době přicházejí slabí žáci, kteří mají problém zvládnout přípravu na povolání krejčí, tedy že by v případě neúspěchu mohli složit závěrečnou zkoušku v oboru šití oděvů.

Prostupnost oborů vzdělání 31-59-E/01 Šití oděvů a 31-59-E/02 Šití prádla byla popsána v kap. 10.1.3.

Propojení oborů vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik, 31-58-H/01 Krejčí a 31-59-E/01 Šití oděvů do jednoho oboru vzdělání se jeví jako nereálné, protože požadované dovednosti a znalosti na žáky ve vztahu k jednotlivým kategoriím vzdělání (i kvalifikační úrovni 2, 3 a 4), a rozsah a hloubka odborného učiva pro jednotlivé společné obsahové okruhy je různá, a odpovídá jednak úrovni kategorie vzdělání (L, H, E), jednak profilům absolventa ve vazbě na povolání. Na úrovni systému tuto změnu nikdo nepožaduje, nepřinesla by žádné kvalitativní zlepšení.

Za úvahu a diskusi možného propojení stávajících oborů vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik a 31-58-H/01 Krejčí a případně oborů vzdělání 31-58-H/01 Krejčí a 31-59-E Šití oděvů (nově koncipované obory vzdělání) je třeba nechat prostor pro vyjádření většího počtu škol v rámci

připravované revize RVP, a v případě jejich souhlasu nechat prostor pro ověření (souběh) oborů podle stávající a nové koncepce.

Kód a název oboru vzdělání	Celkem žáci	Absolventi
31-41-M/01 Textilnictví	69	12
31-57-H/01 Výrobce textilií	43	0

Tabulka 15: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorií dosaženého vzdělání M a H - oblast textilní výroby

Existuje určitá obsahová prostupnost mezi obory vzdělání 31-57-H/01 Výrobce textilií a 31-41-M/01 Textilnictví. V obou těchto oborech vzdělání se v současné době (a již delší dobu) připravuje malý počet žáků a žádná škola v ČR nenabízí současně oba obory vzdělání, takže nemá prakticky význam hledat systémové řešení, ale řešit zájem žáků individuálně, tak jak je tomu dosud.

Pro oblast textilní výroby neexistuje v současné době obor vzdělání kategorie dosaženého vzdělání L0.

10.3 SWOT analýza pro řešení možností oborů vzdělání se společným odborným základem mezi kategoriemi dosaženého vzdělání H a E

Byla provedena analýza propojení oborů ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví mezi kategoriemi H a E. Do analýzy vstoupily dva stávající tříleté obory vzdělání:

- 31-58-H/01 Krejčí
- 31-59-E/01 Šití oděvů

Byly osloveny školy, a ty, co se vyjádřily, se shodly na tom, že propojení oborů H a E není vhodné. Důvody jsou obsaženy ve SWOT analýze.

Žáci připravující se v oboru kategorie dosaženého vzdělání E většinou neaspírají postoupit směrem nahoru, protože mají možnost se přímo přihlásit do oboru vzdělání v kategorii H. Častějšími případy jsou, že žáci v oboru kategorie H jsou neúspěšní a mohli by být přeřazeni do nižší kategorie, kterou mají předpoklad zvládnout. Možnost existuje, pokud se týká žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, což musí být potvrzeno pedagogicko-psychologickou poradnou. Školy by s tím mohly pracovat, ale v současné době ve skupině oborů 31 neexistují školy, které by byly zapsány v rejstříku škol současně s obory vzdělání 31-59-E/01 Šití oděvů a 31-58-H/01 Krejčí.

Silné stránky (+)	Slabé stránky (-)
	Demotivace žáků bez problémů
	Omezený obsah výuky přizpůsobený možnostem všech zařazených žáků
	Pomalejší tempo přizpůsobené slabším
	Nezvládání učiva slabými žáky
	Snížení úrovně celé třídy
Hrozby/rizika	Příležitosti
Zvýšené nároky na učitele a jeho připravenost	Prostupnost vzdělávacího systému oběma směry
Rodiče nebudou dávat děti do těchto oborů	
Kázeňské problémy (šikana)	

Tabulka 16: SWOT analýza propojení oborů vzdělání 31 - 59 - E/01 a 31 - 58 - H/01

NE	Zápory přesahují přínosy. Změna by přinesla málo užítku a více problémů.
-----------	---

Systémová změna tímto směrem by přinesla více negativ než pozitiv.

10.4 SWOT analýza pro řešení možností oborů vzdělání se společným odborným základem mezi kategoriemi dosaženého vzdělání L0 a H (předpoklad nově koncipovaný RVP)

Byla provedena analýza propojení oborů ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví mezi kategoriemi L0 a H. Do analýzy vstoupily dva stávající obory vzdělání:

- 31-43-L/01 Oděvní technik
- 31-58-H/01 Krejčí

Byly osloveny školy a ty, co se vyjádřily, se shodly na tom, že určitý překryv odborného obsahu dle platných rámcových vzdělávacích programů existuje, ale na většině škol nejsou žádné zkušenosti s oborem vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik, protože tento obor se vyučuje pouze v jedné škole v ČR v celkovém počtu 11 žáků, a dlouhodobý trend je klesající. Tento nový obor by mohl také nahradit stávající nastavbu 31-43-L/51 Oděvnictví, protože se v tomto oboru již několik let nepřipravují žáci.

Otázkou je i zvýšení kvality žáků na výstupu, protože zatím do oborů kategorie H ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví přicházejí slabší žáci.

Absence dostatečného počtu stanovisek ze škol, zejména těch, které připravují žáky v oboru 31-58-H/01 Krejčí, zatím neumožňuje jednoznačně stanovit, zda by takový obor byl přínosný - je třeba tuto možnost dále diskutovat. Důvody pro i proti propojení oborů jsou obsaženy ve SWOT analýze.

Silné stránky (+)	Slabé stránky (-)
Oddálení rozhodnutí žáků o dalším směřování	Organizačně náročné pro školu
Motivace žáků k lepším výsledkům	Náročné na personální pokrytí a přípravu učitele
Možnost volby podle schopností a možností žáků (maturitní zkouška, výuční list, osvědčení o získání PK)	
Možnost dosahování postupných kroků k úspěchu	
Více praxe pro obory L0	
Každý žák může získat nějakou kvalifikaci	
Hrozby/rizika	Příležitosti
Nepřipravenost škol na změnu	Zvýšení atraktivity školy, rozšíření nabídky
Všichni žáci budou konat přijímací zkoušky, hrozí úbytek žáků	
Požadavek na změnu koncepce oboru vzdělání	
Malý počet žáků hlásících se do obou oborů vzdělání (oba obory nabízí pouze 1 škola)	

Tabulka 17: SWOT analýza propojení oborů vzdělání 31-43-L/01 a 31-58-H/01

ZATÍM NE

Je třeba ještě prodiskutovat přínosy, zda jsou dostatečné, a jak čelit případným negativům.

Pokud by tento návrh byl přijat, je třeba fungování takového oboru ověřit za současné existence stávajících oborů vzdělání a nově koncipovaného oboru vzdělání.

10.5 Dlouhodobě nevyučované obory vzdělání

Ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví jsou 3 dlouhodobě nevyučované obory vzdělání:

- 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy
- 31-41-L/51 Textilnictví
- 31-43-L/51 Oděvnictví.

Pokud by byl přijat návrh na zrušení samostatného oboru vzdělání **31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy** v rámci počátečního vzdělávání, bylo by alternativou získat

- potřebnou kvalifikaci cestou složením zkoušek podle hodnoticích standardů profesních kvalifikací 31-014-H Kloboučník nebo 31-038-H Modistka, dle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů; úplná profesní kvalifikace 31-99-H/05 Výrobce pokrývek hlavy = profesní kvalifikace 31-014-H Kloboučník = profesní kvalifikace 31-038-H Modistka;
- nebo připravit se v rekvalifikačním kurzu se vzdělávacím programem podle HS PK 31-014-H Kloboučník nebo HS PK 31-038-H Modistka a složit zkoušku, dle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů;
- nebo by bylo možné včlenit základ oboru vzdělání Výrobce pokrývek hlavy do oboru vzdělání Krejčí na úrovni RVP; toto řešení by pravděpodobně znamenalo v rámci odborného základu RVP vytvořit společný odborný základ, který není příliš rozsáhlý, a 2 profilující obsahové okruhy (pro krejčího a pro výrobce pokrývek hlavy), na které by navázaly příslušné úplné profesní kvalifikace, resp. profesní kvalifikace. Toto řešení by znamenalo přijmout i nový název takto sloučeného oboru vzdělání, např. Výrobce oděvů a pokrývek hlavy.

Pro případ zrušení nástavbových oborů vzdělání **31-41-L/51 Textilnictví** a **31-43-L/51 Oděvnictví** by byla alternativou podobně jako v dnešní době příprava v oborech 31-41-M/01 Textilnictví a 31-43-M/01 Oděvnictví (zřejmě v jiné formě studia), protože absolventů oborů vzdělání s výučním listem, pro které jsou nástavbové obory určeny, je v každém roce velmi malý počet. Jako obtížně schůdná alternativa získat kvalifikaci a složit maturitní zkoušku je jít cestou složení zkoušek podle hodnoticích standardů k získání úplné profesní kvalifikaci a následnému přihlášení se k maturitní zkoušce, protože ÚPK navazující na obor vzdělání se skládá z většího počtu PK. Další alternativou pro oblast oděvnictví by mohl být (v případě přijetí nově koncipovaného oboru) obor analyzovaný v kap. 10. 4, pokud by bylo toto řešení přijato.

10.6 Závěry provedených analýz

- Ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví je problematické nalézt společný odborný základ napříč kategoriemi oborů vzdělání L0, H a E, pouze pro oblast oděvních oborů lze najít určitou část společného odborného základu. Se školami je potřeba diskutovat možnost koncipovat nový obor vzdělání vzniklý propojením stávajících oborů 31-43-L/01 Oděvní technik a 31-58-H/01 Krejčí, viz SWOT analýza v kap. 10. 4, s tím, že by současně existovaly stávající obory vzdělání a ověřoval by se nově koncipovaný obor vzdělání vzniklý spojením těchto 2 oborů vzdělání. Propojení stávajících oborů vzdělání 31-58-H/01 Krejčí a 31-59-E/01 Šití oděvů se nejeví jako vhodné, viz SWOT analýza v kap. 10. 3.
- Do společného základu mezi kategoriemi oborů vzdělání nezapojovat obory vzdělání kategorie M - ponechat je jako samostatné obory vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví a 31-43-M/01 Oděvnictví. Jediný společný odborný základ tvoří ekonomické vzdělávání, pokud se týká textilního a oděvnického společného základu, je zde malý průnik v oblasti textilních materiálů a textilií, pokud se týká charakteru výrob, tak ten je zcela odlišný. Obor vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví se vyučuje na 2 školách v ČR, pro další období tento obor nabízí pouze 1 škola; určité propojení mezi těmito obory je možné na úrovni ŠVP ve škole, ve které se vyučují oba obory.
- Do společného základu oborů vzdělání mezi kategoriemi dosaženého vzdělání H a E nezapojovat obory vzdělání kategorie E. Je žádoucí se školami diskutovat možné propojení oborů vzdělání 31-59-E/01 Šití oděvů (3letý) a 31-59-E/02 Šití prádla (2letý) na úrovni RVP, např. jako Šití oděvů a prádla s výstupy po 2. ročníku (šití prádla) po 3. ročníku (šití oděvů); tento přístup je však podmíněn úpravou právních předpisů (zavedení „stupňovitých oborů vzdělání“).
- S ohledem na dlouhodobě jednostranné využití RVP pro 2letý obor vzdělání 31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba, podle něhož se ŠVP zaměřují téměř výhradně na ruční tkaní a ruční textilní techniky, které jsou protikladem k zapojení do činností v průmyslové textilní výrobě (obsah definovaný zaměstnavateli v odpovídajících PK), zvážit i spojení tohoto oboru vzdělání s 2letým oborem vzdělání 31-59-E/02 Šití prádla; obor by byl nadále koncipován jako 2letý, ale s větším počtem profilujících obsahových okruhů.
- Je třeba rozhodnout o případném vyřazení dlouhodobě nevyučovaného oboru vzdělání 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy ze soustavy oborů vzdělání, nebo jeho začlenění do oboru vzdělání 31-58-H/01 Krejčí, viz kap. 10.5.
- Je třeba rozhodnout o vyřazení dlouhodobě nevyučovaných oborů vzdělání 31-41-L/51 Textilnictví a 31-43-L/51 Oděvnictví ze soustavy oborů vzdělání.

11. Přehled profesních kvalifikací a úplných profesních kvalifikací v návaznosti na obory vzdělání ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví

Zástupci zaměstnavatelů pracujících v sektorových radách promítají své požadavky na kvalifikovanou pracovní sílu do profesních kvalifikací; v pracovních skupinách se vytvářejí nové profesní kvalifikace a revidují se již existující profesní kvalifikace.

Textilní a oděvní výroba svým odborným obsahem náleží do Sektorové rady pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl; SR byla ustavena dne 9. prosince 2010, v současné době má 13 členů.

V SR jsou zastoupeny např. textilní firmy a společnosti, oděvní výrobní družstvo Moděva, Asociace prádelen a čistíren, Textilní zkušební ústav, Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu, Česká obuvnická a kožedělná asociace, SŠ obchodně technická. Na jednání SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl jsou zváni zástupci MPO, MMR, MŠMT, NÚV.

Cílem aktualizací a následných revizí RVP je navázat na existující požadavky trhu práce, které se odrážejí v profesních kvalifikacích NSK - propojit počáteční vzdělávání s Národní soustavou kvalifikací.

Dle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, existují dva druhy kvalifikací:

Úplná profesní kvalifikace (ÚPK) je definována jako „odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně všechny pracovní činnosti v určitém povolání“ (např. výrobce textilií, výrobce oděvů, textilní technik, oděvní technik aj.).

Profesní kvalifikace (PK) je definována jako „způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání“ - to znamená, že soubory činností jsou většinou užší než v povolání; podstatné je, že ve svém celku umožňují profesní uplatnění na trhu práce, např. v pozicích tkadlec, pletař, oděvní technik konstruktér a modelář, šička oděvních výrobků, švadlena aj. Každá profesní kvalifikace má svůj kvalifikační a hodnoticí standard.

V Sektorové radě pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl bylo vytvořeno 53 profesních kvalifikací pro oblast textilní a oděvní výroby a oblast prádelen a čistíren, a 11 úplných profesních kvalifikací.

V roce 2017 se v SR reviduje celkem dvanáct profesních kvalifikací pro oblast textilní výroby a oděvnictví.

Aktuální přehled úplných profesních kvalifikací a profesních kvalifikací v oblasti textilní a oděvní výroby a v oblasti prádel a čistíren a jejich vazba na obory vzdělání je prezentován v tabulce č. 18. V tabulce jsou uvedeny pouze profesní kvalifikace, které jsou integrovány do úplných profesních kvalifikací, a kombinace PK je skládající, nebo profilující, nebo se jedná o kombinaci současně skládající a profilující.

Obor vzdělání	Úplná profesní kvalifikace	Profesní kvalifikace
KÚ 2		
31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba	31-99-E/03 Dělník v textilní a oděvní výrobě	31-065-E Dělník v textilní výrobě
		31-052-E Dělník v oděvní výrobě
31-59-E/01 Šití oděvů	31-99-E/04 Šička	31-034-E Šička oděvních výrobků
31-59-E/02 Šití prádla	31-99-E/04 Šička	31-041-E Šička kusových výrobků
KÚ 3		
31-57-H/01 Výrobce textilií	31-99-H/10 Výrobce textilií	31-021-H Přadlák
		31-031-H Tkadlec
		31-042-H Pletař
		31-030-H Úpravář textilií
		31-040-H Barvíř textilií
		31-039-H Tiskař textilií
		31-037-H Plstřař
		31-046-H Úpravář srsti
		31-047-H Zušlechťovač plsti
		31-058-H Tiskař textilií na digitálních tiskacích strojích
		31-064-H Výrobce technických textilií
31-58-H/01 Krejčí	31-99-H/01 Výrobce oděvů	31-001-H Zhotovování sukní, halenek a šatů
		31-005-H Zhotovování dámských kostýmů a plášťů
		31-006-H Zhotovování pánských obleků
		31-007-H Zhotovování pánských plášťů a bund

		31-008-H Střihání oděvů (střihová služba)
31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy	31-99-H/05 Výrobce pokrývek hlavy	31-014-H Kloboučník
		31-038-H Modistka
Obor vzdělání neexistuje.	31-99-H/11 Pracovník prádelen a čistíren	31-018-H Pracovník provozu prádelny
		31-019-H Pracovník provozu chemické čistírny a provozu mokrého čištění
KÚ 4		
31-41-M/01 Textilnictví	31-99-M/06 Textilní technik	31-055-M Textilní technik dispečer
		31-059-M Textilní technik mistr
		31-060-M Textilní technik technolog
		31-061-M Textilní technik kvality
		31-062-M Textilní technik desinatér
		31-054-M Operátor textilní výroby
Obor vzdělání ve skupině 31 neexistuje.	31-99-M/02 Textilní návrhář	31-036-M Textilní návrhář
31-43-M/01 Oděvnictví a 31-43-L/01 Oděvní technik	31-99-M/07 Oděvní technik	31-043-M Oděvní technik střihač
		31-044-M Oděvní technik mistr
		31-045-M Oděvní technik kvality
		31-048-M Oděvní technik technolog
		31-050-M Oděvní technik konstruktér a modelář
		31-053-M Oděvní technik dispečer
		31-049-M Operátor oděvní výroby
Obor vzdělání ve skupině 31 neexistuje.	31-99-M/08 Oděvní návrhář a modelář	31-051-M Oděvní návrhář a modelář

Obor vzdělání neexistuje.	31-99-M/09 Technik prádelen a čistíren	31-067-M Technik prádelny
		31-066-M Technik čistírny

Tabulka 18: Obory vzdělání, ÚPK a PK pro oblasti textilní výroba a oděvnictví a prádelny a čistírny

Profesní kvalifikace se specifickou vazbou na úplné profesní kvalifikace nebo profesní kvalifikace bez vazby na úplnou profesní kvalifikaci jsou uvedeny v tabulce č. 19.

Specifickou vazbou se rozumí, že PK je typem kvalifikace, která rozvíjí nebo souvisí s úplnou profesní kvalifikací, popřípadě je PK vnitřně integrována do ÚPK, ale ve velmi malém rozsahu.

Do skupiny 31 se řadí i PK 31-029-H Šička interiérového vybavení, kterou spravuje SR pro dřevozpracující a papírenský průmysl; je součástí „balíčku PK“ pro oblast nábytkářské výroby.

Profesní kvalifikace	KÚ	Vazba na ÚPK, jinou PK	Typ vazby
31-020-H Pracovník provozu čistírny usní a kožešin	3	31-99-H/11 Pracovník prádelen a čistíren	Rozvíjející
31-027-H Detašér čistírny a prádelny	3	31-99-H/11 Pracovník prádelen a čistíren	Související
31-028-H Pracovník pronájmu prádla	3	31-99-H/11 Pracovník prádelen a čistíren	Související
31-032-H Textilní mistr	3	31-99-H/10 Výrobce textilií	Rozvíjející
31-009-H Úpravy a opravy oděvů	3	31-99-H/01 Výrobce oděvů	Částečně rozvíjející
31-033-H Švadlena	3	31-99-H/01 Výrobce oděvů	Vnitřně integrovaná
31-056-H Seřizovač šicích strojů	3	Navazuje volně na ostatní PK v oblasti oděvnictví.	
31-063-M Technolog technických textilií	4	31-99-M/06 Textilní technik	Související
31-057-M Pracovník zakázkové a měřenkové výroby oděvů	4	31-99-M/07 Oděvní technik	Rozvíjející
31-072-M Oděvní stylist	4	Navazuje volně na ostatní PK v oblasti oděvnictví.	
31-070-R Samostatný oděvní technik technolog	6	Nenavazuje na žádnou ÚPK.	Žádný
31-071-R Samostatný textilní technik technolog	6	Nenavazuje na žádnou ÚPK.	Žádný

Tabulka 19: PK a ÚPK se specifickými vazbami pro oblasti textilní výroba a oděvnictví a prádelny a čistírny

12. Návrhy na úpravy (aktualizaci a revizi) RVP

Všeobecně vzdělávací složku v RVP pro obory vzdělání ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví lze uvést jako standardní, obecně používanou pro jednotlivé kategorie vzdělání (E, H, M, L0). Tento přístup je vhodný zejména u oborů vzdělání kategorie E a H, kde se jedná o malé počty žáků na jednotlivých školách, a obory vzdělání skupiny 31 se zpravidla spojují pro výuku s jinými obory vzdělání do jedné třídy (2 až obory 3 obory vzdělání v jedné třídě). Případné aplikace vhodné pro textilní a oděvní obory vzdělání lze koncipovat na úrovni ŠVP, a je na škole, jak je zařadí.

V oborech vzdělání kategorie M bude nutné s ohledem na povinnou maturitní zkoušku posílit matematické vzdělávání a celkově vytvořit pojetí směřující k přípravě na maturitní zkoušku.

Pokud se týká odborné složky vzdělávání v RVP, jsou školy většinou spokojené, přišlo pouze několik drobných připomínek k RVP oborů vzdělání 31-58-H/01 Krejčí, 31-41-M/01 Textilnictví a 31-43-M/01 Oděvnictví, které budou zapracovány do RVP při jejich aktualizaci a revizi.

V návaznosti na požadavky z materiálů strategického a koncepčního charakteru MŠMT (**Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020**) i požadavků zaměstnavatelů vyjádřených ve studii **Flexicurita - žádoucí změny v systému vzdělávání v odvětví textil, oděv, kůže**, bude vhodné při aktualizaci a revizi RVP oborů vzdělání propojit odbornou složku vzdělávání v RVP konkrétních oborů vzdělání s profesními kvalifikacemi a úplnými profesními kvalifikacemi, které vyjadřují aktuální požadavky trhu práce v dané oblasti. Návrh propojení RVP oborů vzdělání s profesními kvalifikacemi je uveden v kapitolách 9.2.1, 9.2.2 a 9.2.3 této studie; zatím jsou uvedeny pouze povinné profesní kvalifikace, které se skládají v úplné profesní kvalifikace a které odpovídají současným oborům vzdělání. V rámci revizí RVP bude vhodné diskutovat i volitelné propojení profesních kvalifikací na obory vzdělání.

V kapitole 13. Závěr jsou doporučeny k diskusi se školami a s odbornou veřejností konkrétní návrhy na úpravu soustavy oborů vzdělání pro skupinu 31 Textilní výroba a oděvnictví.

13. Závěr

- Z provedených analýz a dostupných zdrojů vyplývá, že stávající podoba RVP oborů vzdělání dotázaným školám vyhovuje, jsou pouze návrhy na drobné úpravy v oborech vzdělání 31-58-H/01 Krejčí, 31-41-M/01 Textilnictví a 31-43-M/01 Oděvnictví; návrhy ze škol budou využity při aktualizaci a revizi RVP.
- Výsledky žáků u maturitních zkoušek se pohybují pod průměrem, zejména z matematiky a českého jazyka, pouze výsledky v cizích jazycích jsou uspokojivé.
- Pro obory vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví a 31-43-M/01 Oděvnictví nelze vytvořit společný odborný základ: protínají se pouze v oblasti materiálů a v ekonomickém vzdělávání, odborné kompetence, technologie a stroje jsou navzájem odlišné. Materiálně technické zabezpečení praktické výuky v oboru vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví je možné pouze ve spolupráci s firmami; výuka tohoto oboru je v současné době na 2 školách, z nichž jedna obor pro školní rok 2017/2018 již nenabízí. Navrhuje se ponechat obory vzdělání samostatné; tento názor podpořily školy.
- Obory vzdělání 31-41-L/51 Textilnictví a 31-43-L/51 Oděvnictví se dlouhodobě pro přípravu absolventů oborů vzdělání s výučním listem nevyužívají, proto se doporučuje obory ze soustavy vyřadit. Jednotliví zájemci s výučním listem mají možnost se individuálně přihlásit ke studiu v příbuzných oborech 31-41-M/01 Textilnictví a 31-43-M/01 Oděvnictví.
- Obor vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik se z hlediska odborného základu částečně shoduje s oborem vzdělání 31-58-H/01 Krejčí, viz SWOT analýza v kap. 10.4 této studie. Nevýhodou je, že se obor vzdělání 31-43-L/01 Oděvní technik vyučuje pouze na 1 škole v ČR, tato škola však obor vzdělání 31-58-H/Krejčí nevyučuje, pouze nabízí. Teoreticky by bylo možné vytvořit nově koncipovaný obor vzdělání a ověřit jej (souběžně by musely existovat stávající obory vzdělání Oděvní technik a Krejčí). Proti sloučení oborů se vyslovily školy, které vyučují pouze obor vzdělání 31-58-H/Krejčí. Je třeba ještě diskutovat se školami přínosy a negativa sloučení těchto oborů.
- Obor vzdělání s výučním listem 31-57-H/01 Výrobce textilií je široce profilovaný a zahrnuje dříve samostatné učební obory přadlák, tkadlec, pletař, prýmkař, plstář, textilní chemik (úprava textilií, barvení textilií, potiskování textilií). Obor vzdělání lze vyučovat pouze ve spolupráci s firmami v příslušném regionu. V oboru se dlouho žáci nepřipravovali, v posledních třech letech se připravuje malý počet žáků za úzké spolupráce škol s firmami. Z hlediska obsahu je obor vzdělání naprosto odlišný od dalších 2 oborů vzdělání v kategorii H. Navrhuje se obor ponechat samostatně.
- Obor vzdělání 31-58-H/01 Krejčí je koncipován se zaměřením na dámské oděvy a zaměřením na pánské oděvy. Ve studii je popsáno možné propojení oboru 31-58-H/01

Krejčí s obory 31-43-L/01 Oděvní technik a 31-59-E/01 Šití oděvů, viz SWOT analýzy v kap. 10.3 a 10.4 této studie.

- V oboru vzdělání 31-62-H/01 Výrobce pokrývek hlavy se dlouhodobě nepřipravují žáci, proto je třeba diskutovat jeho další existenci, viz kap. 10.5 této studie.
- Obor vzdělání 31-57-E/01 Textilní a oděvní výroba je koncipován jako 2letý s profilovými obsahovými okruhy Textilní výroba a Oděvní výroba. Prakticky se využívá obsahový okruh Textilní výroba - několik škol koncipovalo ŠVP se zaměřením na tkalcovské práce ručního charakteru a příbuzné textilní techniky; toto pojetí přípravy však neodpovídá požadavkům zaměstnavatelů vyjádřeným v profesní kvalifikaci dělník textilní výroby (návaznost této profesní kvalifikace na RVP). Bude vhodné se školami diskutovat pojetí tohoto oboru vzdělání, viz kap. 10.1.3 této studie.
- Se školami bylo diskutováno případné spojení 3letého oboru vzdělání 31-59-E/01 Šití oděvů a 2letého oboru vzdělání 31-59-E/02 Šití prádla; oba obory zároveň nabízí pouze 1 škola v ČR, ale nevyučuje žáky; v oboru vzdělání 31-59-E/02 Šití prádla je malý počet žáků a vyučuje se ve výchovných ústavech a ve vězení. Doporučuje se diskutovat se školami případné zrušení oboru 31-59-E/02 Šití prádla - alternativou by mohl být rekvalifikační program podle platné PK 31-041-E Šička kusových výrobků. Obor vzdělání 31-59-E/01 Šití oděvů požadují školy jako 3letý pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.
- K propojení oborů vzdělání v počátečním vzdělávání a NSK v kategoriích E, H, M a L existuje dostatečné množství vytvořených profesních kvalifikací a úplných profesních kvalifikací. Soustava PK je dlouhodobě vytvářena v SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl. V únoru 2015 byly v SR projednány a odsouhlaseny úplné profesní kvalifikace pro oblast textilní výroby a oděvnictví a oblast prádelen a čistíren, celkem 11 úplných profesních kvalifikací.
- Při tvorbě ŠVP a jednotlivých zaměření se doporučuje využít schválené profesní kvalifikace pro danou kategorii oborů vzdělání a kvalifikační úroveň, zejména v návaznosti na požadavky zaměstnavatelů v konkrétních regionech.
- U maturitních oborů bude vhodné při aktualizacích i revizích RVP se školami diskutovat navýšení odborné praxe podle závěrů a doporučení z projektu Pospolu.

14. Zdroje informací

Internetové zdroje

www.infoabsolvent.cz

<https://koopolis.cz/sekce/knihovna/410-prekvap-profil-y-skupin-odvetvi>

<http://www.nuv.cz/t/vyvoj-a-zmeny-kvalifikacnich-potreb-trhu-prace-v-cr-v-letech>

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/13>

<http://www.nuv.cz/t/vzdelavani-a-trh-prace-v-krajich-cr-1>

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/26>

<http://www.nuv.cz/pospolu/setreni-a-analyzy>

Odvětvové studie, výsledky projektů a šetření

Strategie TOP ČR do roku 2025, Sociální dialog v textilním a oděvním průmyslu, projekt Posilování bipartitního dialogu v odvětvích, ATOK, 2012

Flexicurita - žádoucí změny v systému vzdělávání v odvětví textil, oděv, kůže, Sociální dialog v textilním a oděvním průmyslu; projekt Posilování bipartitního dialogu v odvětvích, ATOK, 2012

CERMAT: Výsledky MZ

MŠMT, NUV, Projekt POSPOPU

Předvídání kvalifikačních potřeb (PŘEKVAP) - odvětvová studie Textilní, oděvní a kožedělný průmysl, FDV (MPSV), Praha 2015

Předvídání kvalifikačních potřeb (PŘEKVAP) - studie Vývoj odvětví - Projekce pracovních míst a zaměstnanosti v ČR do roku 2025 podle odvětví, FDV (MPSV), Praha 2015

Předvídání kvalifikačních potřeb (PŘEKVAP) - studie Vývoj povolání - Projekce pracovních míst a zaměstnanosti v ČR do roku 2025 podle skupin povolání, FDV (MPSV), Praha 2015

Předvídání kvalifikačních potřeb (PŘEKVAP) - studie Vývoj kvalifikací - Projekce nabídky a poptávky na trhu práce v ČR do roku 2025 podle kvalifikací, FDV (MPSV), Praha 2015

Jiné zdroje

Sektorová dohoda pro textilní, oděvní, kožedělný a obuvnický průmysl, projekt „Sektorové dohody jako nástroj sociálního dialogu při řešení dlouhodobých problémů v oblasti rozvoje lidských zdrojů“, 2015

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2016/17, Ing. Jiří Vojtěch, Ing. Daniela Chamoutová, Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, NÚV 2017

Vztah mezi získaným vzděláváním a vykonávaným zaměstnáním (Přehled o uplatnění pracovníků připravených v uvedených oborech vzdělání v jednotlivých profesních skupinách), Zdrojem údajů je VŠPS (výběrové šetření pracovních sil), 2015, výpočet NÚV, Ing. Jiří Vojtěch

Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů

Platné rámcové vzdělávací programy pro obory vzdělání ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví

Statistické údaje o žácích připravujících se v oborech vzdělání skupiny 31 Textilní výroba a oděvnictví ve školních rocích 2006/2007 a 2016/2017, zpracované v NÚV Ing. Jiřím Vojtěchem v lednu 2007 a v lednu 2017

15. Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní přehled oborů vzdělání ve skupině 31 Textilní výroba a oděvnictví.....	4
Tabulka 2: Počty žáků a počty absolventů v oborech vzdělání ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví ve školních letech 2016/2017 a 2006/2007	5
Tabulka 3: Počty žáků přijatých do 1. ročníků ve skupině oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví v letech 2011 až 2016	6
Tabulka 4: Nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M ..	8
Tabulka 5: Nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání L0 .	8
Tabulka 6: Nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H ..	9
Tabulka 7: Nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E...	9
Tabulka 8: Úspěšnost absolventů ve společné části MZ.....	28
Tabulka 9: Porovnání neúspěšnosti žáků v didaktických testech v letech 2016 a 2015	28
Tabulka 10: Seznam škol, z jejichž zdrojů byly čerpány informace pro analýzu kurikulárních dokumentů	35
Tabulka 11: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M a L	48
Tabulka 12: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání H.....	48
Tabulka 13: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E.....	50
Tabulka 14: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorií dosaženého vzdělání L, H a E - oblast oděvnictví	50
Tabulka 15: Žáci a absolventi oborů vzdělání kategorií dosaženého vzdělání M a H - oblast textilní výroby	52
Tabulka 16: SWOT analýza propojení oborů vzdělání 31 - 59 - E/01 a 31 - 58 - H/01	53
Tabulka 17: SWOT analýza propojení oborů vzdělání 31-43-L/01 a 31-58-H/01	54
Tabulka 18: Obory vzdělání, ÚPK a PK pro oblasti textilní výroba a oděvnictví a prádelny a čistírny.....	60
Tabulka 19: PK a ÚPK se specifickými vazbami pro oblasti textilní výroba a oděvnictví a prádelny a čistírny	61

NÁRODNÍ ÚSTAV
PRO VZDĚLÁVÁNÍ
Weilova 1271/6
102 00 Praha 10
www.nuv.cz